

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti 2.— Din, do 100 vrt 2.50 Din, večji inzerati peti vrt 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knaifova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Narodna skupščina bo zopet odgojena

Na današnji seji je vladna večina odklonila predlog opozicije glede ukrepov v zaščito narodnih poslancev. — Seje bodo baje odgojene do konca maja, ker vlada ni pripravila nobenega gradiva.

— Beograd, 12. maja. Današnja seja Narodne skupščine, ki je imela na dnevnem redu razne manjše in manj važne zakone, je pričela šele ob 10. do pol dne. Uvodoma je bil prečitan ukaz o imenovanju ministra pošte dr. Kučundžića za namestnika ministra ver g. Simonovića, ki pa se je med tem že vrnil iz inozemstva, nadalje ukaz o imenovanju dr. Spahc za namestnika finančnega ministra. Med drugim je bil dovoljen dopust večjemu številu poslancev KDK, ki potujejo na agrarni kongres v Prago.

Poslanec g. Petecan je vložil interpelacijo na ministra za trgovino glede konkurne Slavenske banke. Na interpelacijo bo minister odgovoril na eni prihodnjih sej. Prav tako je tudi minister vojne in mornarice general Hadžić izjavil, da bo na eni prihodnjih sej postal odgovor na interpelacijo poslanca Vilderja glede pogostih letalskih nesreč.

Nato je prišel v razpravo nujni predlog poslanca dr. Grisogona glede zaščite narodnih poslancev pred napadi radi izvrševanja njihovih poslanskih dolžnosti. Posl. dr. Grisogono predlaga, naj Narodna skupščina izvoli odbor sedmih članov, ki naj v tih dneh stavi Narodni skupščini predloge glede zakonskih ukrepov za zaščito narodnih poslancev.

V utemeljevanju svojega predloga je posl. Grisogono naglašal, da je v

kratkem času že drugi slučaj, da je bil narodni poslanec napaden, ker je vršil svojo dolžnost. Nedavno je napadel poslanca Kecmanovića bivši črnogorski minister Plamenac, pred dnevi pa je bil napaden poslanec Sava Kosanović po zetu ministra za trgovino. Govornik zamerja predsedstvu Narodne skupščine, da ni že iz lastne inicijative energično nastopilo v zaščito poslancev.

Predlog posl. Grisogona sta podpisala tudi poslanca dr. Markotić in Novica Saulić, na kar je povzel besedo minister pravde dr. Vujičić, ki je izjavil, da obsoja napade na poslance, da pa ne more sprejeti predloga dr. Grisogona, ker je preiskava proti napadalcu v teku in bo napadeni dobil po obstoječih zakonih popolno zadoščenje. **Vladna večina je pri glasovanju predlog poslanca Grisogona odklonila.**

Nato je prišel v razpravo nujni predlog poslanca Kostića glede ukinitve Invalidskega zavoda v Zemunu. Seja ob 12.30 še traja.

V vladnih krogih se je danes zatrjevalo, da bodo seje Narodne skupščine ponovno odgojene. Prihodnja seja bo sklicana v torek, da reši še nekatere manjše zadeve, nato pa bo skupščina bržkone odgojena do konca tega meseca. Vlada namreč ni pripravila nobenega gradiva, zakoni pa, ki so pred skupščinskimi odbori, še niso dokončani.

Po seji radikalnega poslanskega kluba

Radikalski klub se je iz strankarskih ozirov izrekel za vlado, nezadovoljnejši pa napovedujejo nadaljevanje svoje akcije.

— Beograd, 12. maja. Radikalni poslanski klub je včeraj zaključil razpravo o političnem položaju. Kakor je bilo pričakovati, je ostalo vse pri starem, čeravno so še tik pred sejo z ene in druge strani napovedovali težke potrese. G. Vukičević je izkoristil zadnje odločitve Narodne skupščine za to, da je zopet potolažil z obljubami radikalne nezadovoljnosti, na katere pa je očitno najbolj vplivalo dejstvo, da bi bila radikalna stranka porinjena v opozicijo, če bi prišlo do razpisa. S tem orožjem je g. Vukičević spretno operiral in dosegel svoj namen. Resolucija, ki je bila sprejeta po zaključku včerajšnje debate, naglašala potrebo, da obvaruje radikalna stranka v polni meri svoj sedanj vpliv na vodstvo državnih poslov, radi česar naj sedanja vlada glede na notranjepolitični položaj nadaljuje delo v Narodni skupščini.

Resolucija g. Vukičeviću ne izreka zapuščice. Položaj je v bistvu ostal v radikalni stranki neizpremenjen. Radikalni nezadovoljnejši so tako po seji izjavili, da bodo preko glavnega odbora nadaljevali svojo akcijo, svojo kapitulacijo pa opravilejše s tem, da bi bil razcep stranke v sedanjem trenutku usoden za radikalno stranko. V ostalom pa smatrajo, da je sklep radikalnega kluba na včerajšnji seji brezpomemben in da ni izraz pravega razpoloženja radikalne stranke; seja je bila sklicana tako, da so bili navzoči samo policaj - radikalni. Svojo akcijo nameravajo nezadovoljne.

Pred veliko politično afero

— Beograd, 12. maja. Danes dopoldne je imel demokratski klub daljšo sejo, ki je bila precej voharna. Poslanci iz Južne Srbije so sprožili vprašanje umora bivšega poslanca in demokratskega sreskega kandidata Gafurja v Prištini. Kakor vse kaže, se bo razvila iz tega velika politična afera. Prištinska občina je v rokah demokratov in muslimanov. Radikalni so v opoziciji in se skušajo na vse načine polastiti občine. Zato domnevajo demokrati, da je umor Gafurja povsem političnega značaja in da se v ozadju radikalni. Poslanci iz Južne Srbije so zahtevali, naj vlada nemudoma ukrene vse potrebno za povzdigo javne varnosti v Južni Srbiji. Pri tem so strahovito napadali notranjega ministra dr. Korošca in mu očitati, da hodi v Južno Srbijo samo na parado. Demokratski klub je sklenil, da zahteva od vlade, naj odredi preiskavo potom posebne komisije, v kateri bo zastopani tudi demokratski klub po treh članih.

SEJA ZAKONODAJNEGA ODBORA

— Beograd, 12. maja. Sekcija zakonodajnega odbora, ki razpravlja o sodnikih, je sklicana za prihodnji torek ob 10. dopoldne. Na tej seji bo pričela specialna debata o sodnijskem zakonu. Med tem bo morala vlada tudi sklopiti o predlogu posl. dr. Žerjave glede imenovanja sodnikov potom konkurne.

Delegacija KOK v Pragi

— Zagreb, 12. maja. V sredo 16. tm. se vrši v Pragi kongres češkoslovaške agrarne stranke. Istočasno bo zasedal v Pragi panevropski agrarni kongres, na katerega so povabljeni tudi delegati vseh agrarnih strank na Balkanu. Po posebni delegaciji se udeležijo kongresa tudi KDK. Delegacija bo vodil g. Stepan Radić, ki se vrne v ponedeljek zvečer z Raba v Zagreb, kjer se bo na to v torek jutraj od 6. do 10. vršila seja oblastnega odbora. ob 11. pa odpotuje delegacija v Prago.

DR. BENEŠ V BERLINU

— Berlin, 12. maja. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš prispe koncem prihodnjega tedna v Berlin, kjer se sestane z zunanjim ministrom dr. Stresemannom. V diplomatskih krogih pripisujejo temu sestanku posebno važnost.

DRUGI NEMŠKI PREKOOC-ANSKI POLET

— Berlin, 12. maja. Včeraj so bile zaključene priprave za drugi nemški prekoocanski polet. Letalo bo vodil pilot Ristić, spremljal pa ga bo kot navigator kapitan Brentheim in novinar Heuer. Ristić se je aložil za prago Curih — Lizbona, Azori, Newyork. Startal bo takoj, ko prejme ugodna vremenska poročila.

Za zblizanje z Bolgarijo

Važne konference zunanjega ministra z bolgarskim poslanikom. — Naša pomoč žrtvam potresa na Bolgarskem je napravila na bolgarsko javnost najboljši vtis.

— Beograd, 12. maja. Včeraj in danes so posetili zunanjega ministra dr. Marinkovića v njegovem kabinetu skoraj vsi v Beogradu navzoči diplomatiki zastopniki. Posebno pozornost je zbudil dolgotrajni poset angleškega poslanika g. Kenarda, francoskega poslanika g. Darda in bolgarskega poslanika g. Vakarevskega.

V političnih krogih zlasti komentirajo konference med zunanjim ministrom dr. Marinkovićem in bolgarskim poslanikom Vakarevskim. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da sta oba državniška razpravljala o vseh vprašanjih, ki obstojajo med Bolgarijo in Jugoslavijo in razmišljala o tem, kako bi se dala ta vprašanja rešiti na prijateljski način, da bi čim prej prišlo do kar najtesnejšega zblizanja med obema bratskima sosednjima državama. V političnih krogih

ugotavljajo, da obstojajo v razvoju normalnih odnošajev med Jugoslavijo in Bolgarijo velike težkoče, da pa se na obeh straneh kaže mnogo dobre volje, ki priča, da bodo vse težkoče odstranjene in rešena vsa sporna vprašanja mirno in prijateljski način. V bolgarskih vladnih krogih vlada velik optimizem in pričakujejo, da bo jugoslovenska vlada v najkrajšem času preklcala svoječasno radi vpadov bolgarskih komitov odrejeno zaporo bolgarske meje. Sočustvovanje Jugoslavije in njena materialna podpora Bolgariji povodom potresnih katastrof je napravila na bolgarsko javnost najboljši vtis in bolgarski vladni krogi naglašajo, da je ta gesta jugoslovenske vlade in jugoslovenskega naroda eden najmočnejših argumentov za politiko kar najtesnejšega medsebojnega zblizanja.

Odnošaji med ČSR in Vatikanom

— Praga, 12. maja. Včeraj popoldne je sprejel predsednik republike v slovesni audijenci papeškega nuncija Ciriacija. Po prisrčnem nagovoru nuncija je odgovoril gosp. Masaryk v daljšem govoru, v katerem je izjavil med drugim, da so se v republiki vedno križali in se še križajo razne ideološke struje, ki oplojajo njeno civilizacijo. Ta vsestranski vpliv, kateremu so izročeni Čehi, kakor tudi spremenljivost njihove zgodovine, priporoča češkoslovaškemu narodu strpljivost. Strpljivost je vodilna ideja v prizadevanju Češkoslovaške, da bi uvedla red doma in mir med narodi. Poleg predsedniške standarde je visela danes na gradu tudi vatikanska zastava.

— Praga, 12. maja. Za češkoslovaškega poslanika pri Vatikanu je bil na današnji seji ministrskega sveta imenovan bivši poslanik v Oslu dr. Radinsky.

Predsedniška volilna borba v Ameriki

— London, 12. maja. Kandidatura državnega tajnika Hooverja za predsedniške volitve, je resno omajana. Pri prvih volitvah je dobila republikanska stranka v Indiani od 380.000 glasov samo 175.000, dočim je vse ostale združili senator Watson. Izid teh volitev bo vplival tudi na volitve v Pensilvaniji. Kakor se ponovno zatrjuje, namerava predsednik Coolidge zopet kandidirati.

Boljševiški pokret v angleški Indiji

— London, 12. maja. Iz Kalkute poročajo, da je prišlo tamkaj v zvezi s stavko železniških uslužbencev do organiziranega napada na Evropce. Nemiri so se zelo razširili. 50 oseb je bilo ranjenih. Evropce so ustavljali na cestah ter jih obmetavali s kamenjem. Iz motornih omnibusov so napadali vlekli potnike na ceste, avtomobile pa uničili.

— Kalkuta, 12. maja. Med nemiri ob železniški stavki je bilo ranjenih 30 inozemcev. Policija je danes aretirala še 15 oseb. Tudi v Bombaju je prišlo do nemirov. Splošno domnevanje, da je izšla parola za stavko od tretje internacionale. Voditelji stavke so dobili baje 21.000 rubljev za podporo uporniškega gibanja iz Moskve.

GRKI ZA PROTIVOJNI PAKT

— Atene, 12. maja. Včeraj se je vršil sestanek voditeljev grških političnih strank. Na sestanku je bila sprejeta resolucija, v kateri odobravajo politiko vlade in ji priporočajo sklenitev protivojnega pakta z Italijo in Turčijo.

PREMIRIJE NA KITAJSKEM

— London, 12. maja. «Chicago Tribune» poroča iz Pekinga, da je bilo med nankingsko vlado in generalom Cantsinom sklenjeno premirje.

ŽELEZNISKA NESREČA V ANGLIJI

— London, 12. maja. Suočili se je nenadoma porušil železniški predor v Costonu pri Birghamgu. Štirje delavci so bili ubiti, okoli 20 pa ranjenih.

Nove politične aretacije v Rusiji

— Moskva, 12. maja. Politična policija je v Harkovu izvedla nove aretacije. Prijeti so bili 29 oseb, med njimi člani uprave trasta «Kokso - bencol». Uprava je bila baje v zvezi z ukrajinskimi revolucionarji. Organizacija je bila v rokah nekoga Wellmanna, čigar narodnost še ni ugotovljena.

Ljudski kino v Ljubljani

»Lov za zlatom« na splošno željo se danes, v nedeljo nov izvrsten spored »Carjev glasnik«. Ze takoj prvi dan otvoritve je dokazal »Ljudski kino ZKD« v prostorih kina Ideal svojo pravico do obstoja, obenem pa najno potrebo take ustanove za srednje sloje našega meščanstva. Vodstvo »Ljudskega kina« stoji na popolnoma pravnem stališču, da mora biti kinematograf v pouk in razvedrilo najširšim krogom prebivalstva. Zato naj bo vsopnina k predstavam kar najnižja, da jo zmorejo tudi oni ljudje, ki denarno niso preveč podkovani.

Da je to edino pravilno stališče, je pokazal takoj prvi večer otvoritve, ko so velike množice ljudstva docela napolnile dvorano kina Ideal in z zadovoljstvom hvalile najnovejšo akcijo ZKD. Z velikim veseljem so ljudje sledili izvršnemu filmu, se od srca smejali izbornemu komiku Chaplinu in se naslajali ob njegovih burleskah. Zbog velikega zanimanja ostane film »Lov za zlatom« še danes v soboto dne 12. t. m. neprekinjeno zadnikrat na sporedu.

Od jutri dalje se bo predvajal monumentalni večer »Carjev glasnik« s slovitim filmskim umetnikom Možuhiom v glavni vlogi. — Cene prostorov ostanejo nespremenjene t. j. od 3 do 5 Din za sedež; le nekaj poslednjih vrst sedežev je po 8 Din. Spored je torej prvstven, vsopnina najnižja, zato naj vsakdo ugodno priliko izkoristi in si ogleda filmski spored »Ljudskega kina«.

Ustanovni občni zbor S. P. D. v Trbovljah.

Trbovlje, 9. maja.

Snoči se je vršil pri Fortju na Vodah ustanovni občni zbor podružnice SPD. Udeležba je bila nad vse pričakovane le pa. Osrednji odbor je zastopal g. Knafelec iz Ljubljane. Občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora učitelj A. Beg. V poetičnih besedah je podal poročilo o delovanju pripravljalnega odbora in slavil lepoto naših planin. Če je kje potrebno, je potrebno v Trbovljah, da pohiti prebivalstvo vsaj enkrat tedensko, v naravo, kjer si očisti zakajena pljuča ter se navžije čistega planinskega zraka.

Dne 25. februarja t. l. je sklical g. Beg informativen sestanek, ki so se ga udeležili gg.: Kostanjšek, Letnik, dr. Cizelj, Plavšak, Pliberšek, Jesih, Pavlič in Dolgan. Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da se ustanovi za našo dolino podružnica SPD. Ker je pri nas mnogo družtev, je bilo treba precej previdnosti pri ustanavljanju novega društva, da ne bi bilo to več vnapre obsojeno na životarjenje. Nabiranje članov za Trbovlje so prevzeli gg.: Kostanjšek, Letnik, Plavšak, Pliberšek, dr. Cizelj, Dolgan in Pavlič, a za Hrastnik g. Slokan. V kratkem času se je prijavilo 280 članov.

Pripravljalni odbor je nato stopil v stik z osrednjim odborom SPD v Ljubljani, ki mu je dal rade volje vsa potrebna navodila. Pripravljalni odbor se je obrnil tudi na posavsko podružnico, ki ima v svojem okrilju Kum, dalje na savinjsko podružnico, v koje območju spada Mrzlica, in na litško podružnico, v čije območje spada Sv. Planina. Razumljivo je, da čuvajo vse te podružnice z nekakšno ljubosumnostjo že zasedene vrhove in da se težko spuščajo v pogajanja s pravkar ustanovljeno podružnico. Najbolj naklonjeno je odgovorila savinjska podružnica, ki je pripravljena, da prepusti naši podružnici Hausenbüchlerjevo kočjo na Mrzlici, toda pod pogojem, da jo naša podružnica prezida, oz. razširi.

Kakor je znano, ima letna skupščina pravico, da določa in izpreminja področja. Ako bo naša podružnica s svojim delom dokazala svojo življenjsko upravičenost, ji bo gotovo dodeljeno tudi primerno področje. Zato se mora naša podružnica zadovoljiti z naslednjim programom: 1. z markiranjem, grajenjem, popraviljem potov ter opremljanjem s kašipotnimi tablicami, vse to v področju naše hribovse okolice; 2. s prirejanjem skupnih izletov v bližnjo okolico kakor tudi v oddaljene kraje; 3. z marljivim pridobivanjem denarnih sredstev v smislu § 4 podružničnih pravil.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: načelnik g. Ante Beg, učitelj; odborniki gg.: Dreco, Močivnikar, Kostanjšek, Radej, Mahkovec, prof. Radej, Pliberšek, Letnik in Rainhofen; namestniki: gđ. Zina, Ka Krežetova in g. Ivan Jazbec; pregledovalca računov gg.: Feštajn in Kuhar. Kot delegati za skupščino SPD so bili izvoljeni: gg. Prelogar, Letnik, Beg, Zelinka in Režun. Po izvršenih volitvah je pozdravil navzoče planince zastopnik osrednjega odbora g. Knafelec. Podal je več navodil glede opreme in posebno obširno razložil, kako naj se delajo markacije, da bodo planincem res koristile.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 799.50, Berlin 13.5950, Italija 299.50, London 277.34, Newyork 56.81, Pariz 223.65, Praga 168.45, Curih 10.95.

INOZEMSKA BORZA.

Curih: Beograd 9.13.25, Dunaj 73, Berlin 124.20, Italija 27.34, London 25.3250, Newyork 518.90, Pariz 20.41, Praga 15.37.

Pomagajte Bolgarom!

Za koristi ljubljanskega prebivalstva

Hipotekarna banka in občinske hranilnice. — Predlogi Naprednega bloka. — Premestitev glavnega kolodvora. — Poslovanje cestne železnice.

O mnogih nučnih potrebah ljubljanskega mesta in njegovega prebivalstva, ki jim je treba čim prej zadostiti, prikaže mnogostopni predlogi, ki so jih vložili na zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta razni občinski svetniki. Izmed teh predlogov naj omenimo najvažnejše.

HIPOTEKARNA BANKA IN OBČINSKE HRANILNICE

Meseca oktobra lanskega leta se je ustanovila v Ljubljani podružnica Državne hipotekarne banke. Gospodarski krogi so si ustanovitve te banke želeli, ker so upali, da jim bo banka nudila cenovno posojila kakor pa domači denarni zavodi. Člen 12. zakona o Državni hipotekarni banki res tudi določa obrestno mero za posojila po 6%. Uprava Državne hipotekarne banke pa se te zakonske določbe ne drži, temveč je obrestno mero zvišala na 9%. Ker so tudi ostali pogoji za posojiljemalce pri Državni hipotekarni banki bolj neugodni in trši, kakor pa pri hranilnicah, je naravno, da ta banka našim pridobitnim krogom s posojili ne bo mogla koristiti.

Med tem pa, ko se Državni hipotekarna banka ne drži v zakonu določene obrestne mere (6%) za posojila, kar bi moglo biti v korist pridobitnih krogov Slovenije, pa ona odločno vztraja na tem, da se te zakonske določbe, ki govorijo o prenosu denarja iz naših hranilnic v neno blagajno, brezobzirno izvajajo.

Z odvzetjem denarja mladotnikov, sodnih varovancev in drugih skladov raznih oblasti bodo nekatere naših mestnih in občinskih hranilnic močno prizadete. Nekatere naše hranilnice so morale radi oddale denarja že omejitvi svoja posojila, druge pa so dovoljevanje posojil sploh že ustavile. Več hranilnic je moralo sodnim naložbam zvišati obrestno mero, da so se denar vsaj deloma pridržale. Vse to more imeti za naše gospodarstvo večje neugodne posledice, po katerih bo več ali manj prizadeto tudi gospodarstvo naših mest, občin.

Ker so te hranilnice pravne oblike, ki imajo v prvi vrsti korist od svojih hranilnic, je tudi njih dolžnost, da se zavamejo za koristi svojih hranilnic.

Zato je obč. svetnik dr. V. Gregorič vložil naslednji samostojni predlog: Župan se pooblašča, da sporazumno s predstavništvom ostalih mestnih občin, kjer poslujejo občinske hranilnice, podvzame naložbo, da se v vsaki od teh hranilnic z ozirom na rigorozno izvajanje zakona glede oddaje sedaj pri teh hranilnicah naloženega denarja in skladov mladotnikov, sodnih varovancev, političnih in cerkvenih oblasti ter uradov — Državni hipotekarni banki, da se novelirata čl. 5. in 40. zakona o ureditvi Drž. hipotekarne banke v tem smislu, da se sme v teh členih navedeni denar tudi še nadalje nalagati pri regulativnih hranilnicah, če niso pozorni za varovanje odnosov in koristi manj ugodni kakor pri Drž. hipotekarni banki.

Predlog je bil odkazan pristojnemu odseku.

SAMOSTOJNI PREDLOG NAPREDNEGA KLUBA

Nadalje so člani Naprednega kluba vložili na zadnji seji občinskega sveta celo vrsto samostojnih predlogov, ki jih je župan odkazal pristojnim odsekom v proučitev.

Obč. svetnik Lovše je vložil samostojna predloga o ureditvi hodnikov na glavnih dohodih v mesto, ter o pomnožitvi razsvetljave na nekaterih cestah v Trnovem.

Obč. svetnik Likozar samostojno predloge o popravilu ceste skozi Hradskega vasi, o odkupu sveta od Marije Anžič za razširitev ceste na ovinku proti Poljanskemu mostu, o ureditvi hudournikov z Golovca skozi Hradskega vasi, o pomnožitvi svetilk v Hradskega vasi.

Obč. svet. Peter Šterk o reorganizaciji uradnega poslovanja na mestnem magistratu, o pooblaščenju kontrole nad inozemskimi trgovskimi potniki, o ureditvi ceste na Prulah, o podaljšanju ozir. dogotovitvi Jancičeve ceste, o popravilu hodnika v Hrenovi ulici.

Obč. svetnik Jos. Rebek o dovršitvi poti na levem obrežju Ljubljane med Frančiškanskim mostom in poslopjem Filharmonične družbe, o kanalizaciji obzega dela Cankarjeve nabrežja, o odpravi odpadnih pri železobetonskih ograjah ob obrežju sidrovih med Čevljarjem mostom po Cankarjevem nabrežju in Solskem dvorcu do Pogacarjevega trga.

Obč. svetnik Iv. Vrbanec o napeljavi električne razsvetljave na Barju, o prevzemu in vzdrževanju mostov na Knezovem stradamu in podaljšanju tega stradana od pos. Jemca do ovinka stradana Pojarje in Jurškovega stradana, o kontroli mleka in mlečnih izdelkov pri uvozu v mesto na ličinskih uradih mestnega dohodarstvenega urada, o popravilu jarkov in lesenih mostov na Barju.

Obč. svetnik Al. Lombard o odstranitvi vodnjaka na Jernjevi cesti v Sp. Šiški, o ureditvi Celovške ceste in prevzemu te ceste v okolišne mestne občine, o prehodu pri železniškem tira na Kavčičevi cesti v Sp. Šiški, o ureditvi Černetove ulice v Sp. Šiški, o ureditvi hudournika z Drenikovega griča pri posestvu Bellevue.

Obč. svetnik Miroslav Urbas o popravilu Sv. Petra nasipa od Zmajevke mosta do Sv. Petra mostu ter napravi lesene ograje vzdolž Ljubljane, o izpopolnitvi razsvetljave v Ilirski ulici, o tlakovanju Rešljeve ceste tako v spodnjem kakor v zgornjem delu te ceste, o takojšnjem tlakovanju Maturove ceste, o takojšnjem tlakovanju Kolodvorske ulice.

Obč. svetnik Ivan Dachs o premestitvi električne ure s Frančiškanskega mosta na Karlovski most.

Obč. svetnik Iv. Mihelič o odstranitvi rimskega zidu na Mirju in razširjenju ulice Rimskega loga, s čimer bi dobili prebivalci v novih vilih na Mirju potrebno krajšo sveto s mestom.

PREMESTITEV GLAVNEGA KOLODVORA PROTI SEVERU

Kmalu po prevratu so gotovi faktorji izdelali projekt za premestitev glavnega kolodvora v Ljubljani bolj proti severu, tako da bi stalo novo glavno polje kolodvora nekoliko na levi kraju, kjer je sedaj Kolodvorska tovarna. K projektni premestitvi kolodvora je takrat vodilo meročajne fak-

torje dejstvo, da je razširjenje mesta Ljubljane v večji meri mogoče samo proti severu in je za znatno razširjenje mesta v tej smeri sedanji glavni kolodvor največja ovira. Ta ovira se je zlasti sedaj, ko se razmišlja razširjenje oziroma ceste električne železnice tudi v smeri proti severu, v polni meri pokazala.

Iz poročil, ki prihajajo iz Beograda, je razvidno, da je vlada že v zaključnih pogajanjih za najetje večjega posejila, ki bo v največji meri služilo za investicijska dela v državi. Čuje se tudi, da se že določuje višina vsote za posamezna ministrstva. Da bi prometno ministrstvo pri doletitvi v višini vsote kredita iz inozemskega posojila tudi upoštevalo stroške za premestitev glavnega kolodvora v Ljubljani, je vložil obč. svetnik Miroslav Urbas predlog, naj po prejšnjem sklepu občinskega sveta župan na meročajnem mestu nemudoma vse potrebno ukrene, da določi prometno ministrstvo za dela iz investicijskega posojila tudi vsoto, ki bi se porabila za potrebno premestitev ljubljanskega glavnega kolodvora.

REVIZIJA POSLOVANJA CESTNE ŽELEZNICE

Ob koncu torkove seje občinskega sveta je obč. svetnik Gustinčič vprašal župana, ali hoče odstraniti oviro za preiskavo poslovanja cestne železnice od strani revizijske komisije obč. sveta.

Župan dr. Puc je med drugim odgovoril: Revizijska komisija je naslovila na župana dopis, v katerem prosi, naj se ji da možnost, da revidira poslovanje družbe mestne cestne železnice. Ni v moči obč. župana, da bi to odredil, ampak upravnega odbora cestne železnice. Mestna občina more kot delničarka odločevati samo na običnem zboru družbe. Izjavlja pa, da je pripravljen v tem smislu posredovati pri upravnem odboru cestne železnice. Že pred tem dopisom je župan videl potrebo, da se poslovanje cestne železnice preišče od strani mestne občine. Upravni svet je na to pristal in mestni knjigovodja g. Volc je bil določen, da izvrši revizijo v družbi z revizijskimi organi, ki jih je poslala centrala z Dunaja.

Ta revizija se je izvršila in menda ugotovila nekatere nedostatke. Kar se tiče podrobnosti, je župan pripravljen dati občinski komisiji na tajni seji, ker je to stvar posameznih oseb. Ne more se reči, da se skuša omejevati poslovanje revizijske komisije. Dvomljivo pa je, ali ima revizijska komisija obč. sveta pravico zahtevati pregled podjetja cestne železnice. To ni mestno podjetje, ampak samo podjetje, pri katerem je občina deležnica z delničarji. Deliti je treba tudi poslovanje cestne železnice v dva dela, v dobo pred nakupom delnic od strani mestne občine in na poznejšo dobo. Jasno je, da revizijska komisija nima pravice do kontrole poslovanja družbe Siemens-Halske. Revizijska komisija tudi nima pravice kontrolirati sedanjega občinskega sveta ali pa prejšnjega, ker je občinski svet avtonomen.

Porota

UBIJALNC KURALT OBDOJEN NA ŠTIRI LETA TEŽKE JEČE

Včerajšnja porotna razprava proti 28-letnemu delavcu Stanku Kuraltu iz Zgornje Senice, ki je z nožem zabolal kmetskega fanta Al. Krizajca, se je končala z obsodo obtoženca. Po mnenju izvedencev je St. Kuralt močno dedno obremenjen in alkoholik, ki mu vsaka pičala škoduje. Sicer pa je izključeno duševno obolenje na psihozi.

Porotnikom je postavil senat glavno vprašanje, če je obtoženec kriv hudodelstva uboja, in dve dodatni za slučaj, ako bi glavno zanimal. Porotniki so krivdo uboja soglasno potrdili, zanimali pa vprašanji glede pjanosti.

Stanko Kuralt je bil obsojen zaradi hudodelstva uboja na 4 leta težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem. Razprava se je končala ob 9. zvečer.

TATVINE V MODNI TRGOVINI

Danes je porotno sodišče razpravljalo o slučaju trgovske sotrudnice Pepce Ramovšev, roj. 2. febr. 1903 v Ljubljani, ki je zaposlena pri trgovcu g. Sossu v Ljubljani izvršila letos celo vrsto tatvin. Razen Pepce so kradle v trgovini še tri druge prodajalke. Skupna škoda znaša 28.822 Din. Pri hišni preiskavi obdolženke je policija našla mnogo raznovrstnega blaga. Tovarišice obtoženke se bodo morale zagovarjati pred deželnim sodiščem, ker škoda, ki so jo povzročile, ne presega 10.000 Din.

Obtoženka je priznala, da je jemala blago v trgovini, trdila pa je, da ga je hotela polagoma plačati. V zagovoru se je izgovarjala tudi na svoje sotovarišice, češ, da so jo one zapeljale k nepoštenim dejanjem. Brez tuje pomoči pa je sama vzela blaga za 13.839 Din, kar priznava. Nanosila je precej blaga domov, nato pa službo odpovedala, ker se je menda nameravala poročiti z nekim hotelskim ravnateljem na Semmeringu. Ta ji je tudi obljubil, da ji bo plačal balo, ki si jo je nanosila domov, in v ta namen ji je tudi dal 15.000 Din, ki jih je imela doma. Kar pa je imela moških stvari, jih je vzela na prošnjo svojih tovarišic, vendar pa jih jim ni izročila, ker je bila prej aretirana.

Plače je imela 1300 Din mesečno, za hrano in stanovanje pa je plačevala po 400 Din. Bila je že 4 leta zaročena, ženin ji je pogosto dal denar in ji je tudi sam pisal, da bo kmalu prišel z denarjem za balo, vlad česar je bila prepričana, da bo lahko plačala vzeto blago.

Priča trgovec K. Soss je v svoji izpovedbi navedel, da mu je detektiv Hauptman povedal, da se pri njem kradе. Ko je koncem januarja sestavljal inventar, je opazil primanjkljaj 50.000 do 70.000 Din. Zato je prosil policijo za preiskavo pri obtoženki. Škoda ima vso poravnano, ker je

dobil blago nazaj. Kar ga manjka, je dobil plačano. Uslužbenkam je dal blago proti 10% popustu. Primanjkljaja je res 50.000 Din, mogoče pa je, da so nekaj odnesli kakor kupovalci.

Porotnikom je stavil senat samo eno vprašanje, če je obtoženka kriva, da je vzela, bodisi sama, bodisi v družbi svojem delodajalcu razne predmete v vrednosti nad 1000 Din in nad 10.000 Din in sicer v skupni vsoti 28.822 Din ter s tem zakrivila hudodelstvo tatvine.

Zagovornik dr. Krejči je zelo vneto zagovarjal obtoženko. Zastopnik trgovca Soss dr. Mojzer je izjavil, da nima on proti obdolženki nikakih zahtev. Z ozirom na to, ker je bila v službi pridna in vestna in ker ji ne mara uničiti eksistence, ji je vse odpustil in v njegovem imenu prosi, naj je ne obsodijo strožje kot on, ki je imel edini res interes na stvari.

Predsednik je prebral izpovedbe raznih priča in obtoženke ženi, ki je navajal, da je obtoženka res večkrat dal kak denar in sicer samo zato, da ji je s tem dokazal, da ima z njo resne namene, saj ji je tudi dal ob enem druga darila. Zavezal se je tudi plačati vso eventualno škodo njenega gospodarja.

Po poročilu drž. pravdnika ni bila obtožena še nikoli kaznovana.

Njen prejšnji šef Zorec je navedel v svojem poročilu o njej vse najboljše. Predsednik je to poročilo prebral in zaključil dokazovanje.

Nekatere priče so navajale, da so vedno smatrale obtoženko za pašeno in niso slutile, da bi kaj vzela. Brat Ramovšev je navedel, da mu je sestra lani posodila 16.000 Din.

Iz knjižnega izvlečka je predsednik ugotovil, da je obtožena v domači trgovini kupila tudi zelo velika blaga, ki za je pošteno plačala.

Porotniki so edino vprašanje o krivdi soglasno zanikali, naker je bila Jospina Ramovševa oproščena vsake krivde in kazni.

Publika je dala z glasnim poskovanjem duška svojim čustvom. Popoldne ob 3. uri se prične razprava proti Luku Preku radi hudodelstva tatvine.

MAGNA
PURGA

Cisti

osvežuje, desinficira žolodec in čreva

Odstranjuje

žeravico (zgago),

napetost,

vzpehavanje,

katar



Izdajuje

Laboratorij

Alga - Sušak

Za 2 poskusna omota priložite naročilo 10 Din v znakah.

Dobiva se po vseh lekarnah omo za 4 Din.

Sport

Nogometno prvenstvo ljubljanskega okrožja

Z ozirom na poziv L. N. P., da se S. K. Ilirija in Ask Primorje ne glede na dosedanje obvezne sklepe L. N. P. in I. N. S. sporazumeta za prostovoljno odigranje kvalifikacijske prvenstvene tekme dne 13. t. m., se je danes vršila seja našega odbora, ki je sklenil sledeče:

Ker se S. K. Ilirija kot discipliniran klub dosedaj in v bodoče brezopogojno podreja sklepom kompetentnih nadrejenih faktorjev, so za njo meročajni samo legalni sklepi upravnega odbora I. N. S. z dne 8. maja t. l. kot so objavljeni v njega dopisu od 8. maja t. l. št. 1063 na L. N. P. in na tem sklopu osnovani sklep poslovnega odbora L. N. P. od 9. maja t. l. — Glasom teh sklepov je S. K. Ilirija izven vsakega dvoma prvak ljubljanskega okrožja L. N. P. za leto 1927—1928 in nismo vzroka in povoda nastopki k novi, predlagani kvalifikacijski tekmi s ASK Primorje.

Da pa zadostimo javnosti in materijalno ne prizadevamo ljubljanskim klubom, smo radevolje pripravili odigrati 13. maja t. l. tekmo s ASK Primorje, in sicer prijateljskega značaja. Tekma naj se vrši na našem igrišču in stavljamo dobiček na razpolago ljubljanskim klubom, ki participirajo na njem na način kot pri prvenstvenih tekmah.

Odbor SK. Ilirije.

Koturaški savez SHS, podpredbor Ljubljana. I. kolo za državno prvenstvo se je izvršilo preteklo nedeljo. Skrajno slabo deževno vreme dirkačev ni zadrevalo ter so dosegli lepo uspehe. I. Prvorazredni dirkači 50 km. 1. Smrekar Pavel (Ljubljana) v času 2.08.27. 2. Prodan Edvard (Sava). 3. Pogarčar Alojz (Ljubljana). 4. Breznik Dušan (Sava). 5. Smrekar Bernard (Ljubljana). II. Juniorski 50 km. 1. Dovč Ivan (Sava) v času 1.22.06. 2. Suštaršič Franc (Ljubljana). 3. Hočevar Peter (Ljubljana). Dne 20. maja dopolnilno se vrši dirka za II.

kolo državnega prvenstva na progi Ljubljana—Logatec in obratno. I. Prvorazredni dirkači 75 km. II. Juniorski 50 km. Otvoritev dirka kolesarskega in motociklističnega društva »SAVA« se vrši dne 28. maja s ciljem v Logatec. Natančen spored se priobči.

Koturaški Savez SHS. »Podpredbor Ljubljana mesto«, opozarja vse včlanjene klube na jutrišnjo propagandno dirko na Vransko. Start točno ob 8 pred glavno pošto. Odhod kolesarjev - izletnikov ob 7.30 izpred glavne pošte.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Ponesrečeno rumunsko letalo v Zagrebu. — Aretacija mednarodnega pustolovca. — Ljubavni škandali v Splitu. — Denar mu je dišal.

Ko so včeraj Zagrebčani pričakovali slavnega francoskega letalca Pelletieua d' Oisy, ki je nastopil zračno pot preko Rumunije in Sirije na Japonsko, se je pojavilo na nebu veliko letalo, za katerega so takoj ugotovili, da ne pripada naši zračni flotili. Letalo je letelo v višini kakih 800 metrov in je imelo velikanske dimenzije, kakršne imajo samo letala za dolge polete in vojaška letala za težko bombardiranje. Veliko letalo je krožilo nekaj časa nad Zagrebom in letališčem v Borongaju. Krožilo je nad letališčem in se slednjič začelo spuščati. Letalo je prav srečno pristalo, in ko je že vozilo po zemlji, se je močno nagnilo in oba propelerja sta se zarila v zemljo. Propelerja sta popolnoma potopljena in tudi dva motorja sta poškodovana. Avion ima 14 sedežev in prvi štirje so bili popolnoma uničeni. Pri nesreči sta oba letalca padla iz letala. Naši letalci so takoj prihiteli na pomoč nepričakovanim gostom, ki sta se pa med tem že pobrala in odšla proti svojemu letalu, ki je močno poškodovano in ga bodo morali popravljati več dni. Letalo je tipa Farman - Goliat ter je odletelo v četrtek iz Pariza ter je namenjeno za rumunsko avijatiko. V letalu sta bila en francoski pilot in en mehanik.

Jugoslavija je gotovo najhvaležnejše polje za razne spekulante in posebno še za mednarodne pustolovce. Zlasti inozemski pustolovci radi posejajo našo državo, toda večina ima to smolo, da pri nas končajo svojo karijero, če ne za vedno, pa vsaj začasno, dokler ne odsede zapora. Tak tip je tudi Karl Katz, ki ga dobro poznajo pri nas, zlasti v Zagrebu, kamor je najraje prihajal in zopet odhajal in kjer so ga tudi aretirali. Izdal ga je potni list, na katerem se je pomosno bliščal grb republike Costa Rica, bogate države v srednji Ameriki. Dne 5. t. m. je dospel v Zagreb dr. govec Don Carlos Kaetz, podanik Costa Rica. Nastanil se je v najboljšem hotelu in se dal preplejati na zagrebški veselejem. Polica je pa došla med tem njegov potni list v pregled. Ko je pregledovala razne inozemske tiralice, je opazila, da dumajška in Ivovska policija iščeta že dolgo nekega Katza zaradi velikih prevar in goljufij. Pregledali so vse spise in ugotovili, da je dumajška policija prišla l. 1925 nekega Rudolfa Ehrentala. Preiskava je dognala, da so aretiranece piše prav za prav Katz in je židovske veroizpovedi. Na Dunaj je prišel preko Nemčije z Reke, kjer so mu izstavili tudi potni list. Ko je Katz izpovedal, da je rojen v Černovicah in je torej rumunski državljani, ga so pognali po prestani kazni čez mejo. L. 1926. je sprejel v službo Aleksander Benčić, lastnik trgovine Matador v Zagrebu avstrijskega podanika Adolfa Ehrentala kot trgovskega potnika, ki je razpečeval pisalne stroje. Nekega dne je trgovski potnik izginil in odnesel gospodarju 3000 Din. Ko ga je prijavil policiji, je zvedel, da je to navaden pustolovec. Po pregledu vseh teh spisov je bila policija prepričana, da je podanik Costa Rice v resnici pustolovec Rudolf Ehrental. Po aretaciji ga je spoznal tudi trgovec Benčić. Na vprašanje, kako je prišel do ameriškega potnega lista, je odgovoril, da je

— Motokolesarski klub Ilirija. Vei dirkači naj se javijo ob 7.30 jutraj vodstvu dirke v kavarni »Slon«. Člani moto-odseka, ki se ne udeležijo motociklističnih dirk v Zagrebu, se sestanejo točno ob 10.30 na Trojanah pri Konšku, nato ob 10.45 skupni odhod na Vransko. Vodja izletnikov za Zagreb Prošek, vodja in reditelj za Vransko Cvirin.

— Tekma Ilirija—Primorje se vrši. Po naših informacijah se bo tekma Ilirija—Primorje vršila. Ni pa še znano, ali bo prvenstvena ali prijateljska. Tekma se najbrž vrši na igrišču Ilirije.

Dobil dvakrat avstrijski potni list na Reki, in ko je slutil, da so mu za petami, je postal čez noč podanik Costa Rice. To se je zgodilo v Genovi, kjer mu je konzul Costa Rice izdal potni list samo za tri mesece. Polica domneva, da ima pustolovec še vse polno drugih grehov na vesti in je zato obvestila o aretaciji vse inozemske policije in tudi konzulat Costa Rice, da bi se ugotovilo, kaj vse je počel na pustolovec, ki je prepotoval vso Evropo, kakor je razvidno iz potnega lista. Dotlej bo pa užival gostoljubnost zagrebške policije.

S pomladjo se množe v Splitu kakor povsod drugje ljubavni škandali. Splitška kronika je te dni zabeležila številne primere pobege nezveste žene z ljubčkom ali nezvestega moža z ljubico. Neki delavec je hotel pobegeti s svojo ljubico. Za njegovo namero je zvedela še pravčasno žena in je beg preprečila. Na kolodvoru je prestregla moža, ko je hotel stopiti v vagon. Prijela ga je za roko in ga vlekla domov. Med tem je vlak odrazil in ljubica je tudi pobežila iz strahu pred razburjenjo ženo, ki je zahtevala svojega moža. Mož je res sledil ženi na dom, toda ostal je pri njej samo tri dni. Četrti dan je zopet pobežnil s svojo ljubico, to pot pa tako, da ga žena ni več zasledila. V Splitu se množe tudi samomori, čijih vzrok je nesrečna ljubezen. Zadnje dni so se usmrtili kar tri natakarije. — Veliko pozornost v Splitu sta vzbujali tudi dve detomorki, ki sta pršli te dni pred splitsko poroto. Manda Veger, stara 40 let, je umorila svojo komaj porojeno dete in ga zakopala na dvorišču. Njeno zločinsko dejanje so odkrili in je bilo obsojena na 14 mesecev težke ječe. Zaradi detomora se je morala pred porotniki zagovarjati tudi 30letna Anica Kilič, ki je mati dveh zakonskih otrok in je porodila izven zakona dete ter ga umorila. Zagovarjala se je tako dobro, da je bila oproščena.

Hašim Durmić iz sela Behanoviće pri Cazinu se je zelo mlad oženil in je imel že pred vojno dva otroka. Ko se je vrnil z bojišča, je začel ljubavno razmerje z neko Alijo Mahmutović, ki je živila sama s svojo staro materjo in je bila precej premožna. Alija bi postala Hašimova žena, če bi ta pustil svojo prvo ženo in živel samo z njo. Hašim je pa imel s svojo ženo dva otroka in jo je tudi sicer imel rad ter se ni hotel od nje ločiti. Alija je pa bila dobra partija in zato se je Hašim odločil, da jo bo s silo odvedel na svoj dom. Nekega dne je vzel seboj svojega brata Arifa in se oborožil s samokresom, nožem in sekuro. Napadel je hišo, kjer je prebivala Alija sama in jo pograbil ter vlekel v svoj dom. Brat Arif jo je pa od zadaj pretepel, kadar se je ustavila in ni hotela naprej. V Hašimovi hiši sta jo najprvo vrgla v klet in nato zaprla v sobo, kjer jo je Hašim posilil, da jo na ta način prisilil, da ostane pri njem. Alijina mati se je med tem vrnila in zvedela, kaj se godi z njeno hčerko. Obvestila je orožnike, ki so aretirali Arisa in Hašima. Sodišče je prvega obsojilo na 7-mesečno, drugega pa na 2 leti ječe.

dokazov je izposlovala obnovev procesa. Druga razprava je bila te dni končana in njen izid je nemško javnost zelo presenetil.

Usmrčeni Jakobowski je bil res nedolžen. Sodišče je zaslilo tri priče, ki so nastopile pri prvi obravnavi in pričale proti svojemu tovarišu. Izkazalo se je, da so bile njihove izpovedbe izmišljene. Preiskava je dognala, da so nezakonskega sina nesrečnega Rusa umorile priče, ki so spravile Jakobowskega na večala. Gre za tri nemške delavce, ki vane sedaj krivdo drug na drugega. Sodišče je dognalo, da je eden predlagal umor, drugi je otroka umoril, tretji mu je pa pomagal.

Beleznica

KOLEDAR.

Jutri: Nedelja, 18. maja 1928; katoličani: 5. povel. Serv. pravoslavni 80. aprila 1928, Janna.

DANAŠNJE PRIREDITVE.
Opera: Materinski dan.
Drama: Kriza, delavski oder »Svobodec.
Kino Matice: Crni pirat
Ljudski kino (Ideal): Lov za zlatom.
NEDELJSKE PRIREDITVE.
Opera: Trubadur, gostuje Vilfan - Kunčeva.
Drama: Akademija društva »Skrb za mladino.
Kino Matice: Crni pirat.
Ljudski kino (Ideal): Carjev glasnik.
DEŽURNE LEKARNE.
Danes in jutri: Piccoli, Dunajska cesta in Bakarič, Sv. Jakoba trg.

Epohalna iznajdba na polju zdravstva

Strokovnemu učitelju v Celju g. Alojziju Poljšaku se je posrečilo odkriti preparat, s katerim izleči raka, lupus in druge strašne kožno-kostne, doslej neozdravljive bolezni.

Po Sloveniji se že del časa širijo čisti, da se je pojavil v Celju mož, ki je odkril preparat, s katerim uspešno leči raka, lupus, kronični ekcem in druge kožno-kostne bolezni, ki so bile zdaj z zelo redkimi izjemami neozdravljive. Te dni se je zglasil v našem uradništvu sreski šolski nadzornik iz Celja g. L. Potočnik, ki osebno pozna izumitelja leka proti raku g. strokovnega učitelja Alojzija Poljšaka. Opozoril nas je na to epohalno odkritje s prošnjo, naj se v interesu mnogih žrtev strašne bolezni zavzamemo za to stvar in jo populariziramo v naši javnosti. Stori smo to v prepričanju in zavesti, da koristimo samo splošnosti in da opozorimo zdravniške kroge na ta pojav, ki je, če so naše informacije točne, nedvomno epohalnega pomena. Sodobno o preparatu g. Poljšaka in vse drugo, kar sledi iz njegovega odkritja, prepuščamo seveda strokovnjakom. Naš namen je bil samo opozoriti merodajne kroge in javnost na moža, o katerem se širijo vesti, da je odkril lek proti raku in niemu sorodnim boleznim.

Zdravje je človeku največji zaklad. In kako tudi ne! Kaj pomaga človeku vse razkošje, ki mu ga more nuditi bogastvo, ako pa ga je zapustilo zdravje in ako gloda na koreninah njegovega življenja neozdravljiva bolezen, n. pr. ta ali ona vrsta raka, sarkom, lupus in razne druge vrste jetike. Vseh teh bolezni se namreč drži grozna zavest, da je nesrečnik, ki se ga je ta ali ona izmed teh bolezni lotila, žrtev, zaplana smrti, ki jo po krajšem ali daljšem hiranju in propadanju reši muke in težav takih obolenj. Ni čuda, da si marsikateri tak nesrečnik v zavesti svojega obupnega stanja hoče skrajšati dni trpljenja z nasilno smrtjo in da seže po samomorilnem orodju.

Danes je posebno rak ona bolezen, ki vsled svoje strahovite razširjenosti najbolj uničuje ljudsko zdravje in vihti nad človeštvom svojo usodopolno smrtno koso.

V svojem idealizmu in požrtvovanju za blagor ljudskega zdravja so se mnogi zdravniki - učenjaki že od nekdaj z vso intenzivnostjo trudili in prizadevali, da bi našli sredstvo, ki bi imelo v sebi moč uničiti demonsko silo raka in temu sličnih bolezni. Vsi ti napori in raziskovanja učenjakov so sicer dovedli znanost do marsikaterega važnega tozadevnega zaključka, ni se pa zdravniški vedi posrečilo kljub nekaterim več ali manj uspešnim eksperimentom na živalih razorožiti to strašno pošast ljudskega zdravja, in rak ter drugi njegovi sovratniki se kot grozna pošast širijo med ljudstvom dalje.

Ze del časa sem pa se v naši javnosti vedno bolj širijo vesti, ki trdovratno povdarjajo, da se je v Celju v osebi strokovnega učitelja Alojzija Poljšaka pojavil iznajditelj novega sigurnega sredstva zoper raka in njegove sovratnike, ki da s samim tem sredstvom sigurno ozdravi raka, ne da bi se bilo treba bolniku podvreči kakemu umetnemu obsevanju ali kakim operacijam.

Da učinkuje taka vest kakor bomba in da se ob njej z ozirom na brezuspešnost vseh dosedanjih tozadevnih prizadevanj zdravniške vede pred vsem kot prvi oglašajo dvom, je razumljivo. Toda dejstva so močnejša kakor vse drugo in pred njimi morajo pasti vsi predsodki. Bolniki, ki so bili radi obolenja na raku od zdravnikov obsojeni na smrt, hodijo zdaj zdravi okoli in se vse se svoje novega življenja, obenem pa seveda oznanjajo strmečemu svetu blagovest o čudodelniku g. Poljšaku iz Celja. Ta ljudski glas ne gre le od ust do ust po celi Sloveniji, ampak se širi že po celi naši kraljevini in sega tudi preko naših državnih mej, in g. Poljšak dobiva skoraj dnevno iz raznih krajev inozemstva, posebno iz Avstrije, pisma bolnikov, ki trpe na raku, lupusu itd. in ki se obračajo s prošnjo nanj za pomoč.

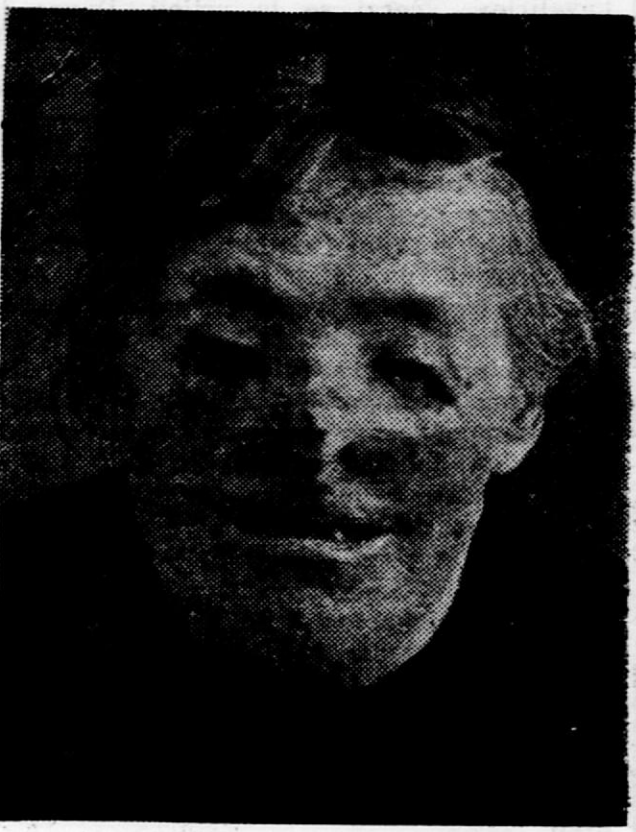
Med tem pa so se že tudi pri nas našli zdravniki, ki se iz idealizma in iz interesa za stvar in za napredek narodnega zdravja prav živo zanimajo za ta epohalni pojav na polju zdravstva.

Včeraj se je zglasil pri g. Poljšaku Šandor Bažant iz Daruvara v Slavoniji s prošnjo, da bi ga lečil. Omenjal je, da je po svojih prijateljih zvedel za Poljšakove uspehe zdravljenja in ga prosi pomoči. Ko mu je g. Poljšak obljubil pomoč, je dejal, da prideta z bratom v Celje in najameta stanovanje. Vsak dan prihajajo v Celje trumoma bolniki iz Ljubljane, Maribora, Radmirja, Mozirja, Polzele, Konjice, Laškega, Save, Daruvara itd., ki trpe na raku, sarkomu, lupusu in drugih strašnih boleznih. So to večinoma siromaki, ki so že obupali, da bi kdaj ozdraveli.

V kolikor je nam zadeva še v ostalem znana, je g. Poljšak na svoji iznajdbi študiral 20 let in se mu je tako posrečilo priti do te svoje čudovite iznajdbe zoper raka v koži, v mesu in v želodcu. Kako idealna in popolna je ta iznajdba, se razvidi že iz tega, da pri vsej svoji učinkovitosti ne povzroča nikakih metastazičnih obolenj. Njegovi preparati uničujejo bacile celo globoko v mesu in kosti, oživljajo organizem, kosti, tkano in kožo, po potrebi zgnojijo trdote in oteklino ločeni ter na ta način uničujejo moč bolezni raka, sarkoma, kostne tuberkuloze, lupusa, raznih akcemov, sykozisa i. dr.

Da bi se to zanimanje važnosti in resnosti stvari primerno povečalo in razširilo, je tudi namen teh vrstic. V isto vrsto in

pa v podkrepitev navedenega prinašamo slike dveh bolnikov, na katerih se jasno vidi, kako presenetljiv uspeh je dosegel g. Poljšak s svojimi preparati.



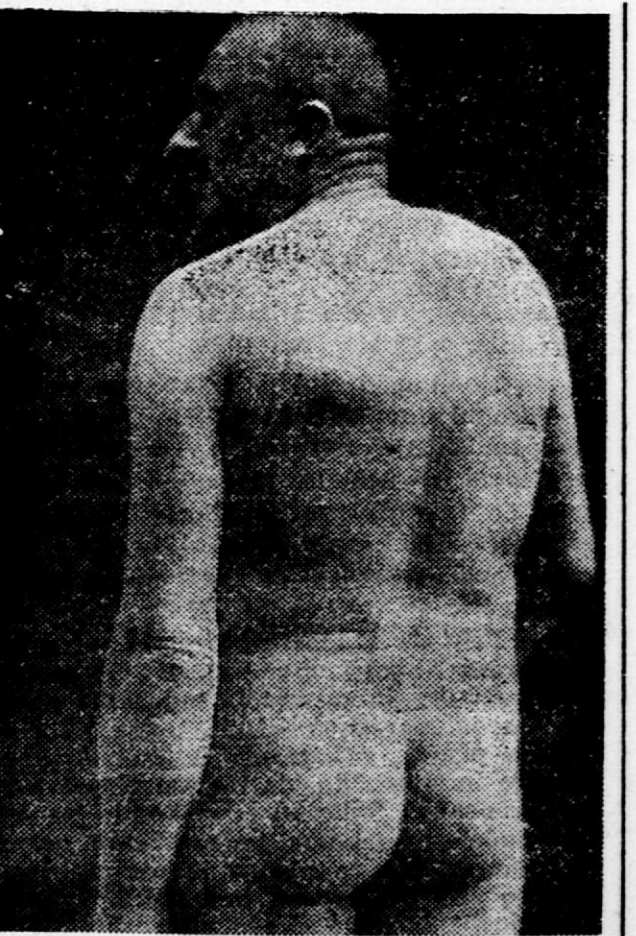
Lupus erythematoses, 25 let stara bolezen. Slika pred zdravljenjem.



Isti obraz starke po 15 tednih zdravljenja



Psoriasis, 14 let stara bolezen. Slika pred zdravljenjem.



Slika istega moža po 6 tedenskem zdravljenju

Na praznik naših mater

Mati... Kako kratka beseda! In vendar sem v dno duše prepričana, da niti največji svetovni govornik ali pisatelj ne bi mogel zadostno počastiti in proslaviti bitje, katero nazivamo mati.

Mati, to je bitje, katerega delež je trpeti, ljubiti in živeti za druge. Preden je dana otroku luč življenja, mati trpi, trpi ob njegovem rojstvu, trpi in čuti zanj in z njim vse življenje.

Stvar, katero si priborimo z velikim trudom, težavo in trpljenjem, nam je mnogo dražja, nego ono, kar si pridobimo na lahek način. In prav zato, ker mati z otrokom trpi, kakor nihče drugi, prav zato je njena ljubezen velika, topla, požrtvovalna in vzvišena nad vso drugo ljubeznijo pod solncem božjim. In kakor pred svetlobo solnca poblede tudi najlepše zvezde, prav tako pred silno ljubeznijo materino stopi v ozadje vsaka druga ljubav.

Mati je, ki je zmožna odpustiti najhujše žalitve, mati je, ki si odreče zadnji košček kruha, da nasiti otroka, mati je, ki se ne plaši največjih žrtev, ako gre za dobrobit otroka, mati je, ki je srečna šele takrat, ko vidi, da je srečen tudi njen otrok.

In vendar je mati pri vsem svojem duševnem in srčnem bogastvu tako skromna. Plačilo, priznanju in vsem drugim dobrinam se popolnoma odreče, njej zadostuje, če je to dosegel njen otrok. In to je menda največji vzrok, da je bila mati v javnosti doslej tako nekam pozabljena.

Imamo lepo število slavnih mož. Kdo — vprašam vas — kdo pa se me ni za njihove matere? Kdo so bile, kje in kako so živele — eh, kako malo čujemo o njih. In vendar je tudi največjega učenjaka, najhrabrejšega vojskovodjo, najslavnejšega umetnika in genija rodila in vzgojila mati, od katere je dostikrat prejel vse najboljše, kar ima.

Ce bi mi bil dan samo za par minut glas, tako močan, da bi se čul po vsem svetu, tedaj bi zaklicala samo to:

«Otroci, mali in odrasli, ljubite in spoštujte svojo mater, kateri dolgujete vse, kar ste in kar premorete, ljubite in spoštujte njo, ki je in ostane posoda najsvetejše ljubezni.»

Manica.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

- Drama:
Začetek ob 20.
12. maja, sobota: Kriza. Izra. Delavski oder Svo. bode. Izv.
13. maja, nedelja: ob 15. Akademija društva »Srb za mladino«. Izven — Ob 20 Herman Celjski. Izven.
14. maja, ponedeljek: Roka pravice. Red C.
Opera:
Začetek ob pol 20.
12. maja, sobota: Materinski dan.
13. maja, nedelja: ob 15. Trubadur. Gostuje ga. Zinka Vilfan-Kunc. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.
Trigigkomedija »Roka pravice« se uprizaro v petek, 11. maja za abonente reda D.

Herman Celjski in judovstvo

Kot prvi del dramske trilogije, ki bo obsegala še dramo Friderika in Ulrika, prinaša »Herman« z glavne izvore in vzroke propada močnega rodu celjskih grofov.

Judje so glavni akterji te prve tragedije, dasi nastopijo le parkrat, a vselej usodno. Judje so režiser vsega dejanja. Zakaj? Judje so »svetniki trnoga Hermana in njegovemu rodu, torej tudi Frideriku in Ulriku. Herman je Jude razpršil, izgnal, deloma pobil, vse pa do nagega oplenil, in Judje snujejo le osveto, trojico po širnem svetu slabe glase o Celjskih in pripravljajo njih propad.

Glavar Judov je Aron Salobir, ki plete vedno nove mreže proti Celjskim za osveto in obenem za zlato. »Jaz sem božja ličinka na tvojih koreninah, ošabni Herman!« pravi Aron sam o sebi. »Veronika pa je druga božja ličinka«. Aron je pomagal pri vsem: služil je Frideriku in Veroniki, ko sta se skrivaj ljubila; bil je priča, ko sta se skrivaj poročila; zaupnik je Veroniki begunki in prihaja k rednici njenega otroka, zaupnik je Frideriku kot jetniku. S tajnim naklepom je spravil Veroniko med celjske hišne in ji obetal, da zastupi staro Hermana ter da reši iz ječe Friderika.

Takoj ob začetku drame slišimo Arona, kako vzpodbuja tovariš k vztrajnosti na delovanju za osveto, kako vodi obred z vočnim likom Celjskega z vzkliki: »Poslednji Celjski naj bo v naših mislih! Nož v roke, Izrael!« In Judje z Aronom suvajo z noži v lik: »Da tako pod noži izkrvavi poslednji Celjski!« (In resnično je padel tako pod noži in meči poslednji, Ulrik Celjski v Beogradu.)

Ti mistična scena nas spominja na Shakespearove proroške večje spočetka Macbetha, posejajoče enako usodno v tragedijo. »Sekira je že nastavljena, sami drve v prepad. V njih samih je tli poguba, okuženih od lastnih pregreh.« pravi Aron o Celjskih; a takoj nato že izda Hermanu, da je Veronika na njegovem gradu preoblečena kot hišna Marinka. Prosi in dobi sam službo pri Hermanu, ter se takoj zopet izkusa približati Frideriku, ko ga odvajajo v ječo na novem stolpu. Hermana svari pred Veroniko, češ da ga namerava zastopiti, a takoj nato pripravlja Veroniki, naj omami Hermana z lepoto in mu zavda, lažoj, da ji tak zločin ukazuje mož Friderik. Ko je Veronika v ječi, pridobi kraljico Barbaro, ki je ljubosumna na Veroniko zaradi kaplana Eneje, da jo pošlje na Ostrovec v ječo, da jo ondi utope v kadi. Aron pa vendarle prosi Enejo, naj ji bo »v sili pomočnik« ter, roti končno viza Eriča, naj si »kot kristjan ne oskrni roke z Veronike krvjo!«

Aron je torej najpoddarjši tip intriganta, ki ruje in šuje vse proti vsem ter se igra s Celjskimi in njih družbo kakor z

lutkami. Ko je Veronika na javni sodbi, podžiga Jude: »Razvnetite naroda strast z natelevanji! Ko tolpa zagori v plamen, ni v srdu plane proti Hermanu, tedaj storite, da bodo vpili: Proč s tiranom Hermanom! Zavezniki vam bodo bičarji...« In pove jim, da je v družbi. Eneje najel v Ogleju pravoznanca, da ubrani Veroniko obtožbe, da je čarovnica in da z osvoboditvijo Veronike otemne celjske zvezde. »Potem izginite za čas iz te dežele in rsepovod oznanite občestvom Izraela, da smo opravili osveto in nalogo svoje — prvi del!«

Aron snuje torej celo ustajo proti Hermanu. A poneseči se mu naklep Hermana prekosi: Veronika mora sama priznati, da je kot bahantka priplesala v Hermanovo spalnico ter ga izkusala zastrupiti z vinom. Razočarano ljudstvo se tiho razide. A Arona je preliščila tudi Barbara: z istim pismom ukaže vitez Joštu, naj na Ostrovcu zadavi v kopeli Veroniko, in v gozdu ugonobi Arona. Z apalom na Hričevo kristjanstvo se reši Aron in uteče. In pač tudi v bodoči drami Friderika bo ravnal Aron po svojih besedah gvardijanu patru Melhiorju: »Ti in jaz sva si razdelila svet. Kdor je proti tebi (katoličanstvu) in ni z menoj (židovstvu), mu ni obstanke Rim in Jeruzalem! Celjski so zadeli v moje mreže; gorje jim, ako izgube še tebe. Celje se pogrezne.«

Judovstvo daje torej Novačanovi dramu okvir in ozadje. In Aronova vloga je prav posebno važna. Jude igrajo gg Lipah, Plut in Zagar prav dobro; zlasti zadnji je izrazit. Arona predstavlja g. Kralj inteligentno, a brez zadostne dominantnosti, brez dovoljne sile in strasti. Aron bi moral biti tudi po svoji osebnosti vsaj enak, ako ne še močnejši kakor Herman. G. Kralj je storil pač vse, kar zmore; da ne razpolaga z zadostno krepko sugestivnostjo temperamenta, ni njegova krivda. Za tako vlogo bi bili Ineman, Boleška, Dragutinovič, Puhtal Vsi že rajni.

G. Kralj pa je prezel tudi, da je Aron od 2. delu dalje grofovski služabnik, drugače obleden in postrizen. Jošt pravi: »Toliko da so mu postrigli brado...« (str. 34 v knjigi) in v IV. delu pravi prvi žid: »Dal si je ostrili brado in oblačila je zamenjal.« Kraljev Aron pa je neizpremenjen od začeta do kraja...

Sporno je, ali so ti judje za dramo sploh potrebni kot zunanje gibalno, ko je resnica, da »že v Celjskih samih tli poguba«. Da bi kruti antisemit Herman naenkrat in brez dovoljne utemeljenosti vzel Arona v službo, ter dovolil, da se svobodno kreta po gradu, je neverjetno. Kako je Aron mogel vtis hotapiti Veroniko med grajske hišne, pa je tudi zagonetno, ker je ostalo brez razlage.

Fr. G.

Festival jugoslovenske sodobne glasbe v Beogradu

V Jugoslaviji obstaja sekcija mednarodnega društva za sodobno muziko (ki je pod enotnim predsedstvom prof. cambridske univerze Edvarda J. Denta) in ki ima iste cilje kakor podobne sekcije v drugih državah, namreč propagiranje modernih skladb!

Prvi festival, ki ga je priredila jugoslovenska sekcija, je bil 5. in 6. maja v Beogradu. Aranzirana festivala je bil v rokah skladatelja in urednika beograjske »Muzike« dr. Milojke Milojević, ki je izposloval od ministrstva prosvete materijalna sredstva, da je častno omogočil to prireditve in s slovensko gostoljubnostjo poskrbel za udeležnike in izvajalce. Festival je obsegal dva koncerta: komornega in simfoničnega. Prvi je bil v univerzitetni dvorani, drugi pa v Narodnem gledališču.

V sporedu komornega večera je bilo pet skladateljev novejših, vendar ne najekstremnejših smeri. Dva skladatelja sta v našem glasbenem življenju že dobro uvedena (Fran Lhotka in dr. Milojke Milojević), ostali trije mlajši skladatelji pa so se menda šele na tem večeru predstavili našemu občinstvu. Vtis tega koncerta je bil nad pričakovanjem dober in je bil v sebi tudi prepričanje, da je med mlajšo generacijo mnogo močnih talentov, ki bodo ustvarili že v bližnji bodočnosti pomembna in eksportna dela. Ziklov kvartet je prišel iz Nemčije, kjer prireja koncerte, in se je kot stalen gost skoraj vseh mednarodnih festivalov odzval tudi prvemu jugoslovenskemu, da pripomore k idealni izvedbi poverjenih mu skladb. Tokrat je igral prvo in zadnjo točko sporeda: Mihovila Logarja »Quartetto per archi con marcia funebre« in Fraia Lhotke »Concerto za godalni kvartet«.

Mihovil Logar se prišteva med Slovence; študiral je v Pragi pri Suku in pod njegovo disciplino zložil v svoji študijski dobi omenjeno skladbo, ki je le v toliko izrazita, da prikazuje talent, nagnjen k romantični sladkobi mehkih disonanc, improvizacijske gradnje in dobre zvočnosti.

Lhotkov »Concerto« je zrelo delo, plastičnega kova, formalno izčiščenega in tehnično izdelanega s svojevrsnim slogom. Temperamentni, v jugoslovanski folkloristični melodiki pisani in efektivni »Concerto« so Zikovci krtili že l. 1925 v Zagrebu in od takrat z uspehom že večkrat igrali na turnejah po Evropi in Južni Ameriki.

Poleg teh dveh kvartetov je bila na sporedu tega večera še Jovana Bandurja »Himna človeku« (na Sofoklejev tekst) za antični zbor recitatorjev ter flavto, dva klarineta, fagot, trobentov in klavir; potem Predraga Milojevića »Mala klavirska suita« in dr. Milojke Milojevića »Pesmi iz Južne Srbije«.

Jovan Bandur je učitelj glasbe v Pančevu, in sodeč po tej kompoziciji, poleg Slavenskega najmočnejša osebnost med mlajšimi v glasbenem življenju Srbije. Njegov recitativni zbor s spremljavo šestih instrumentov je koncizna, novotarska, učinkovita skladba s sijajnimi domisleki, ki je tudi tehnično do potankosti izdelana, dočim je Predraga Milojevića »Mala klavirska suita« bolj ponižna v zasnutku in nekako na meji med koncertno in nobel salonsko klavirsko literaturo. Skladba je efektivna po zvoku ter hvala našemu pianistom kot koncertna točka. Skladatelj jo je sam izvajal in dokazal ob enem s kompozitorskimi tudi svoje velike pianistične zmožnosti.

Dr. Milojke Milojevića »Tri pesmi iz Južne Srbije« so narodno blago v umetni formi. Milojević ima več podobno koncipiranih pesmi, ki so stalno na koncertnih programih. Tudi »Tri pesmi iz Južne Srbije«, ki so bile izvajane na festivalu, bodo kmalu last naših pevcev, ker so hvalažne in učinkovite, kar so dokazale že pri prvi izvedbi. Drugi koncert je bil namenjen simfonični glasbi in se je vršil kot matineja v Narodnem gledališču. Spored je izvajala beograjska filharmonija (operni orkester) pod

Ako prenese vodo, prenese tudi Lux

Za vse fine tkanine!

vodstvom dirigenta Lovra Matačića in opernega ravnatelja Hristića. Prvi je s sigurno roko, njemu lastnim temperamentom, živim ritmom in velenizmičnim smislom izvajal Antona Dobroniča »Karneval« (»portre u tonovima«) in Josipa Slavenskega »Balkan« (»simfonija«). Stevan Hristić pa svoja dva plesa (igre) iz baleta »Grlice« ter »Suncana polja«, simfonijski poem Blagoje Berse.

Dobroničev »Karneval« je trostavna skladba starejšega datuma, širokih linij, ritmično pestra skladba in zelo apertne instrumentacije.

Bersova »Suncana polja«, istotako že večkrat izvajana skladba eklektičnega značaja in romantičnega obilježja, je vendar radi svoje sočne, močnejše in učinkovite zvočnosti že večkrat dobrodošla na simfoničnih sporedih.

Hristićeva plesa (igri) sta kabinetna fragmenta iz baleta, katerega pravkar dovršuje. Pisana sta z rutinirano roko in ugajata občinstvu.

Osebnost zase je Josip Slavenski. Njegova »Balkanska simfonija« je suita »ednih samostojnih, karakterističnih plesov in pesmi iz Balkana (1. Srbska igra; 2. Albanska pesma; — Igra turških dervišev; — 3. Grčka pesma; — Rumunska igra; 4. Moja pesma; — 5. Bugarska igra)«.

Slavenski je danes najjačji zastopnik jugoslovenske muzike v svetu. Svojo glasbo ustvarja na narodnih motivih pesterge Balkana in ji daje s svojo dovršeno tehniko umetniško lice. Slavenski je jugoslovanski Smetana. Njegov orkester zveni presemetljivo in iz njega izvalja zvoke čudoviteh kombinacij in kontrastov. Njegova muzika je bogata in polna izrednih domislekov, ki zvenijo kljub drznim harmonijam in eksotičnim ritmom preprosto ter baš radi tega vplivajo neposredno in sugestivno na poslušalca.

Prvi jugoslovanski festival v Beogradu nas je seznanil z mnogimi novimi sodobnimi deli in nas prepričal, da je tudi že v teh pričetkih veliko dozorelega sadja. Festival je uspel v svoji obliki popolnoma in dal upanje, da se bodo slične prireditve vršile letno in propagirale sodobno glasbo, ki je tudi pri nas že na lepi višini. Dr. Milojević gre kot aranžerju tega festivala posebna zasluga, le škoda, da je v preveliki naglici moral izpusti nekaj slovenskih skladateljev, ki bi dali vsemu festivalu še popolnejše lice. To napako bo treba popraviti pa na naslednjem festivalu, ki se bo vršil najbrže prihodnje leto v Zagrebu.

Matija Bravničar.

— Ljubljanska opera. Snoch je gostovala v operi »Madame Butterfly« gospa Vilfan Kuncu, pevka prav posebne kulture in krasnega materijala. Njeni p in po so resnično mojstrski ter dosežajo največji uspeh. Prejela je sopek s trakov. Zelo je obžalovati, da nastopa izvrstna pevka v tako neznoznomo prepetih operah, da se občinstvo resnično ne more več zanimati. Tako tudi jaz nisem mogel vztrajati več kakor prvo dejanje, zlasti ter je bilo v gledališču upravnivredno zaradi mraza in prepaha. — V tekoči sezoni smo imeli 5 opernih novitet: Tri oranže, Miloševa ženitev, Carobna pišča, Dekle zlatega zapada in Marto, kar je od oktobra, torej za 8 mesecev, vendarle premalo. Čeprav prištem letu 6. še »Fidelio«. Za večjo produktivnost naše opere bo treba poskrbeti vsakakor, da se vzdrži večji interes publike, ki je bilo tudi snoch premalo. — F. G.

Razstava del Ivane Kobilce. Narodna galerija je zbrala preko 200 del iz vseh dob umetniškega udejstvovanja Ivane Kobilce in sestavila razstavno kolekcijo, ki bo na ogled v Jakopičevem paviljonu od nedelje, 13. t. m. do 1. junija 1928. Pokroviteljstvo nad razstavo del iz izredne slovenske umetnice je prevzel damski odbor z gospo Franjo Tavčarjevo na čelu. Slavnostna otvoritev razstave se vrši v nedeljo, 13. t. m. ob 12. uri. Vabimo vse ljubitelje slovenske umetnosti, da posetijo otvoritev in razstavo.

Znamenit gost v drami. Dogovorili, katere je vodila uprava Narodnega gledališča z znamenitim češkim igralcem Zdenkom Stepankom, so dosepli do pozitivnega zaključka in bo ta prominentni češki igralec nastopil 6. junija v vlogi Cyrana de Bergeraca, katere spada med njegove najuspešnejše kreacije. Mladi, nadarjeni igralec je član Vinohradskega divadla in je kreiral nebroj vlog, med drugim Francija v Periferiji in imel zadnje čase posebno v Borovi dramatičiji Dostojevskega Zločin in kaznen ogromen uspeh. Opozorjamo že danes vse ljubitelje dramske umetnosti na to izredno gostovanje.

Gostovanje zagrebške drame. V petek, dne 18. t. m. in v soboto 19. t. m. gostuje v ljubljanski drami ansambel pravkov zagrebške drame. Je to prvo oficijelno gostovanje zagrebške drame v Ljubljani, na kar posebej opozarjamo vse ljubitelje gledališča. Prvi večer se uprizaro Krljeva drama v dveh dejanjih »Agonija« z našo rojakinjo Viko Podgorico v glavni vlogi. Drama, ki je doživela pred kratkim v Zagrebu premiero, je dosegla popoln uspeh in se nam z njo predstavi eden najmlajših in najučinkovitejših hrvaških dramatikov. Drugi večer se uprizaro Strindbergova »Velika noč«. Točen sestav ansambla pričemo v prihodnjih dneh.

Dnevne vesti.

— Predavanja o naši narodni epiki na pariski Sorboni. Prof. dr. M. Murko s Karlove univerze v Pragi odpotuje te dni v Pariz, kjer bo imel na Sorboni več predavanj o sodobni jugoslovnski narodni epiki. Povabil sta ga pariška univerza in pariški slovanski inštitut.

— Osebnosti v pošte. Šef odseka dr. J. Lebar in tajnik J. Tavzes sta premeščena nazaj na pošto ravnateljstvo v Ljubljani; inspektor Sedlar pa iz Ljubljane v Zagreb. Iz Ljubljane so premeščeni tudi: ur. O. Moor na Bled, J. Marušič v Ziri, J. Vindišar v Kranji, M. Šemen na Rakek ter zvan. Fr. Dolinar v Maribor; v Ljubljano pa: pb. ur. M. Obočnik iz Žirov in zvan. Fr. Oblak iz Zagorja ob Savi; dalje pb. m.: V. Koser iz Novega mesta v Celje, T. Radovan iz Mokronoga v Novo mesto, P. Milavec z Rakeka v Novo vas pri Rakeku in A. Kalan iz Ljutomerja v Podplati.

— Naši medicinci za neokrnjene univerze. 6. in 7. t. m. se je vršila v Beogradu seja Saveza medicinskih društev, na kateri so bile zastopane vse medicinske fakultete. Sprejeta je bila resolucija, v kateri Savez medicincev zahteva, da ostanejo vse tri medicinske fakultete neokrnjene. Antomistični inštitut v Ljubljani naj se izpopolni. Savez medicincev prosi vlado, naj da vsem medicinskim fakultetam večjo podporo, da jim ne bo treba obremenjevati medicincev z visokimi taksumi. Na seji je bilo tudi soglasno sklenjeno, da se letos ustanovi Savez vseslovenskih medicincev kot sekcija pri Savezu vseslovenskih zdravnikov.

— Uredba o drogerijah. Prosvetno ministrstvo hoče definitivno urediti vprašanje drogerij. Izdelan je osnutek nove uredbe o drogerijah, o katerem se bo razpravljalo na širši anketi lekarnarjev in drogeristov. Zakon o prometnem obsegu. V prometnem ministrstvu je izdelan nov osnutek o prometnem obsegu. Z novim zakonom hoče ministrstvo depolitizirati naš promet. Način depolitizacije je pa zelo originalen, ker hoče prometno ministrstvo prepovedati osebo vsako udeležbo v javnem političnem življenju, kar pomeni, da bi bilo prometno osebe militarizirano. O tem famoznem zakonu smo že obširno poročali.

— Pretiskane in popravljene znamke in dopisnice. Ministrstvo je z naredbom št. 9778 od 18. aprila 1928 odredilo: 1. da se pretiskane znamke od 0,25 + 0,25 dajo v promet kakor znamke po 0,50 Din. znamke po 0,50 + 0,50 Din in pa kot znamke po 1 Din.; 2. da se na znamkah od 1 + 0,50 Din, 2 + 0,50 Din, 3 + 0,50 Din, 4 + 0,50 Din, 5 + 0,50 Din, 15 ¼ 1 Din, 20 + 1 Din in 30 + 1 Din črta pribitek (tako zvan (plus)) ter da se potem dajo v promet kakor normalne znamke po 1, 2, 3, 4, 5, 10, 15, 20 in 30 Din.; 3. da se na dopisnicah od 0,50 + 0,50 Din črta pribitek 0,50 Din ter se dajo v promet kakor normalne dopisnice po 0,50 Din. — Tako se znamke pod 1. dajo v promet kakor je povedano. Na znamkah in dopisnicah pod 2. in 3. pa bo glavna zaloga poštinih znamk v Beogradu najprej črta pribitek (plus), nakar pridejo tudi te v promet po nominalnih cenah.

— Kako so Zagrebčani pričakovali znamenitega francoskega letalca. Včeraj so Zagrebčani pričakovali najslavnejšega francoskega letalca Pelletier d' Oisy. Domnevali so, da bo letel iz Italije preko Zagreba v Bukarešto. Nebo je bilo oblačno in se je šele proti dopoldnevju malo zjasnilo. Visoko v zraku je divjala silna nevihta in zato ni bilo pričakovati, da bi se letalec upal ob takem vremenu na pot. Ker so pa Zagrebčani mislili, da je zapustil ob zori Milan, so ga vendar pričakovali okoli poldneva v Zagrebu. Ljudje so se kar usavljali na ulicah in gledali v zrak, da bi videli letala Henry Potez, v katerem leti Pelletier s svojimi tovarišema na Japonsko. Zagrebške redakcije niso imele miru, neprestano je pel telefon in radovednosti so povpraševale, ali je že dospel francoski letalec in ali so prišle kake vesti o njem. Okoli poldneva je pa prišla sama vest, da so atmosferične prilike nad Primorjem in Istro zelo neupolne. To je dalo misliti, da letalec ne bi letel preko Zagreba, temveč v ravni črti čez Jadransko morje in Brno v Novi Sad ali Beograd. Smer je spremenil sam d' Oisy, ker je imel dovolj bencina in mu ni bilo treba pr. tati v Zagrebu in sicer se pred dvema dnevi, kajti v čisu, ko so ga Zagrebčani pričakovali, je ta že pristal v Alepo blizu Sirije.

— Organizacijsko delovanje poštinih namenečev. Dne 6. t. m. se je vršil na Rakeku lepo uspešen sestanek poštinih uradnikov in nižjih uslužbenecv. Poročala sta predsednik Josip Jakšič in blaginjavni Fr. Mastinšek. Vsi navzoči so odobraval postopanje sedanje vodstva organizacije, a ostro obsodili početne nasprotnikov O. P. O. — Šeststo dobikov obsega loterija Jugoslovnske Matice, med njimi motorno kolo in dvajset navadnih koles solidne francoske znamke »Tour de France« in »Luxus«. Zrebanje se vrši 1. julija t. l. Izžrebane številke bodo objavljene v vseh slovenskih dnevnikih in pri vseh razpečevalcih srečk. Dobitki se brezplačno dostavljajo na dom vsem, ki jih zadenejo. Srečke po 10 Din so na prodaj pri vseh podružnicah Jugoslovnske Matice v Sloveniji, v raznih ljubljanskih trafikah in knjižarnah in v pisarni Jugoslovnske Matice, Seidenburgova ulica 7. H. nadstir.

— Vreme. Neprestanega deževja je menda konec, toda nebo se nikakor ne igrice zjasniti. Danes jutraj je kazal 762, temperatura je znašala jutraj 6. opoldne 15 stopinj. Najbrž bo vreme še nekaj dni izpremenljivo. Včeraj je bilo deloma oblačno v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu in Skopju, v Beogradu, Sarajevu, Splitu in Dubrovniku je pa deževalo. Najvišjo temperaturo so imeli včeraj v Dubrovniku in sicer 18 stopinj. V Splitu in Skopju je bilo 17, v Zagrebu 16, v Beogradu 13, v Sarajevu 11, v Ljubljani 10,6, v Mariboru 10. V sploš

je temperatura zopet znatno padla. Zlasti jutraj je povsod hladno. V Splitu in Dubrovniku so imeli včeraj jutraj 8 topinj, v Mariboru pa celo samo 1 stopnjo nad ničlo.

— Smrtina kosa. Danes jutraj je umrl v Ljubljani vpokojeni policijski nadzornik z. Simon Vrhunec. Pokojni je bil v mestu splošno znan in priljubljen. Kot vesten, marljiv in agilen policijski uradnik je več let vzorno upravljal naporno službo in tovariši so ga težko pogrešali, ko je stopil v zaslužni pokoj. Bil je vzoren družinski oče in moč kremenitega značaja. Pogreb bo v ponedeljek ob treh popoldne iz mrtnice deželne bolnice. Blag mu spomin! Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— Domači prijatelji. V zadnjem času vzbujata pozornost pri čitačnem občinstvu lepa revija Domači prijatelji. Je to družinski mesečnik, ki je namenjen slovenskim družinam. Vsebinska Domačega prijatelja je zelo pestra, zanimiva in primerna vsem članom družine. Revija je tudi bogato ilustrirana. Kot prilogo prinaša skozi celo leto povest »Solčna roža«, ki je delo znanega pisatelja dr. Fr. Zbaničnika. Platnice so zelo slikoviti inorezi grafika E. Justina. Vsled svoje nizke cene (letna naročnina znaša samo Din 30), se je Domači prijatelj hitro razširil. Ravnokar je izšla četrta številka na 48 straneh, ki ima tudi razpis raznih lepših nagrad. Vsebinska te številke je sledeča: Lomni piruh (Ivan Albreht), Kriza (Danilo Gorinšek), — Blaznikom (Oustav Strniša), — Vstajenje (Mirko Kunčič), — Materinski dan (L. N.), — Tolstoju o svoji materi (Slavoj Bolhar), — Ljubezen (Mihail Zaščenko, prev. Iv. Vuk), — Rešen (Jaroslav Flašek), — Obrazi iz ljubljanske drame (Ivan Levar), — Cirila Škerli-Medvedova (Silvester Škerli), — Onim, ki hočejo, ali morajo graditi lastni krov (arh. Iv. Zupan), — V maju (Marinka Sever), — Plesalec (Gustav Strniša), — Širom sveta. Interesantna mesta, — Vratolomne vaje, — Na železnem konju, — Weeck-en (Nedeljski oddih), — Krizev pot slovenskega avtomobilista. Se nekaj o Fordu, — Ameriški Slovenci za domovino in v domovini, — Je-li ljubljanski vselej potreben. Trenutek (Marija P.), — Naša miza, — Lasje in njih nega, — Otroku, ki je zašel (Danilo Gorinšek), — Prijateljice (Y. Linkeus, prev. F. P.), — O harmoniji barv (prof. S. Santel), — Modno poročilo, — Listnica uredništva, — Smešnice, — Priloga: Solčna roža (dr. Fr. Zbaničnik).

— Zveza slovenskih voljakov, podružnica Moste pri Ljubljani priredi jutri 13. t. m. ob 5. uri popoldne veselico v gostilni pri ob. Štor v Vodmatu. Za dobro ledačo in pijačo vsestransko preskrbljeno. K obitni udeležbi vabi — odbor. 397-n

— Aretacija našega novinarja v Rumuniji. V Bukarešti je bil aretiran naš novinar Mrzljak. Naš poslanik je pri rumunski vladi interveniral, da ga izpuste. Baje bo Mrzljak izgnan iz Rumunije.

Iz Ljubljane

— Iz Veseli družinskih doživljaj. Dne 5. t. m. se je poročila gđ. Mimi Medvedova, hčerka uglednega ljubljanskega trgovca z mestnim arhitektom g. Ivo Spiničcem. Mlademu paru iskreno čestitamo. Medtem ko je bila poroka, je polagal brat neveste g. Ivo Medved na dunajski tehniški izpit na arhitekturnem oddelku in je bil imenovan inženjerjem. Novi inženjer je prvi, ki je izšel iz srednje tehnične šole v Ljubljani. Svoje študije nadaljuje na mojstrski šoli na Dunaju, katera je letos na novo ustanovljena, in sicer pri profesorju Theissu. Istega dne je vstopil v trgovino svojega očeta mladši sin Joško, ki je dokončal svoje študije tekstilne stroje v inozemstvu in se je zadnji čas udeleževal v tekstilni tovarni kot tkalec. G. Medvedu, ki praznuje letos 30letnico samostojnega obstanka in je imel povodom vojnega izbruha, v Gorici veliko žrtev, častitamo in obenem želimo njegovemu podjetju v Ljubljani vsestranskega uspeha.

— Iz Za potrese žrtve v Bolgariji so darovali pri mestni blaginjavni ljubljanski nadalje še: Medič-Zankl, tovarna barv in lakov, 1000 Din; lekarna dr. Gabrijel Piccolini 500 Din; Čehoslovna Obec v Ljubljani 500 Din; Uslužbenec splošne bolnice v Ljubljani 480 Din; po 100 Din: dr. Krisper Valentin, odvetnik, Tratinik Leopold, hotelir, Hrast Ivan, ravnatelj Mestne hranilnice v p., Udruženje gledaliških igralcev, Planinšek Karol, trgovec, Gregorič Ivan, ravnatelj Narodne banke, Klub Primork, Tvrdka I. Samec, Viktor Bohinjec, Pavel Kreutzer, trgovec; Tenente Rudolf, gostilničar in trgovec 50 Din; ing. Zirnfeld Zmago 50 Din.

— Otvoritev nove slaščičarne v Ljubljani. Te dni je bila v Ljubljani otvorjena nova slaščičarna eleganten lokal, opremljen z vsem komfortom in sicer na zelo prometnem kraju, v staroslavni Volfovi ulici, tam, kjer se je poprej nahajala mesarija Marčan. Opozorjamo občinstvo na to slaščičarno, ki jo vodi priznani slaščičar g. Adolf Pelican, ki je polnih 15 let delal v slaščičarni Kirbiš. Slaščičarna Pelican ima samo lastne, prvotne izdelke v zalogi, njena specialiteta je pa izvrstno čajno pecivo. Priporočamo slaščičarno občinstvu, zlasti družinam.

— Iz Uradne ure Gospodarske zadruge poštinih namenečev v Ljubljani bodo od 15. maja dalje ob ponedeljkih, sredah in sobotah in sicer od 5. do 7. ure popoldne.

— Iz Lisi Wurm v Ljubljani. Jutri dospe iz Zagreba v svojem avtu tpe »Steyr« mlada rekordna avtomobilistka Lisi Wurm s svojim očetom prof. Wurmbom. Po 2 mesečni vožnji po Jugoslaviji se je vrnila zopet v Zagreb, odkoder odpotuje v Ljubljano. V ponedeljek zvečer ob 9. uri bo predaval prof. Wurmb v ljubljanskem Auto-klubu, Kongresni trg 1, I. nadst. o vožnji in vtisih v avtu po Jugoslaviji. Vabijo se

vsi ljubitelji avtomobilskega športa. Iz Ljubljane se Lisi Wurm odpelje na Bled in Bohinj, potem čez Svico v Francijo in Španjo.

— Iz Ne začenjajte z gradbenimi deli brez dovoljenja! Mestni magistrat ponovno opozarja vse interese, da je po gradbenem redu nedopustno začeti kakršnokoli gradbeno delo na ljubljanskem teritoriju, predno ni bilo izdano formalno pismeno dovoljenje. V smislu sklepa. mag. gremija se bode v bodoče vsi prestopki tega predpisa brez izjeme najstrožje kaznovali, in prvi vrstbi bo prizadet gradbeni podjetnik, ki gradbeno delo prične, predno se mu je mogel gradbeni gospodar izkazati s pravnim gradbenim dovoljenjem.

Premijera v drami. V sredo, dne 16. t. m. se vrši v drami premijera Maeterlinckovega dela »Župan Stilmanski«, katerega snov je vzeta iz prvih začetkov svetovne vojne. Avtor ni tujec v slovenskem gledališču in so se svojočasno vrzila že njegova dela »Monna Vanna«, »Vsiljenec in Slepica«. Režija te premijere je v rokah g. C. Debeve. Natanko zasledbo vlog približno prihodnje dni. Predstava se vrši izven abonmaja, vendar imajo abonenti premijerskega abonmaja tudi za to predstavo 50% popust, ako se izkažejo z izkaznico premijerskega abonmaja.

— Iz Promenadni koncert muzike Drav. div. obl. v »Zvezdi« v nedeljo 13. tm ob 11. uri. Dirigent vseh kapelk dr. Jos. Čerin. Spored: 1. Urbach: Per aspera ad astra, marš. 2. Teotow: Uvertura k operi Marta. 3. Remila: Veseli termutci, srbske pesmi. 4. Čajkovski: Evgen Onegin. 5. Novosad: Dalmatinski šajkaš. 6. Benatsky: Več ognja, tango. 7. Grebenc: Abiturientska koračnica.

— Iz Cvetlični dan v korist največjih mater se vrši jutri, v nedeljo dopoldne. Ljubljanski občinstvo blagovoli žrtvovati vsaj malenkostno svotico v ta plemeniti namen.

— Iz Čevljarska zadruga v Ljubljani naznanja interesentom, da se vrši pomožniška preizkušnja dne 10. junija t. l. Tozadevne prijave se sprejema najkasneje do 6. junija t. l. v zadrugi pisarni, Hrenova ul. 4. — Načelstvo. 398-n

— Iz Pevsko društvo »Sava« v Ljubljani vabi na majniški izlet v Kamniško Bistrico, ki se bo vršil na praznik dne 17. tm. Odhod z vlakom ob 7.54 z glavne kolodvoza. — Povratek v Ljubljano ob 21.20. — Za prehrano skrbi vsak sam. Pevci in prijatelji društva, pohitimo v prosto naravo! — Odbor.

— Iz Sokol II. priredi v soboto 19. t. m. ob 8. zvečer v telovadnici na realni mladinsko akademijo. Na sporedu so vaje za zlet v Skopju, posebne točke, orodna telovadba in igre. Vabimo vse prijatelje sokolske mladine, posebno pa starše naše dece in naraščajo, da posejijo to akademijo, račun, ki ga polaga naša mladina o svojem celoletnem delu. Vstop prost. Zdravol

— Iz Družba sv. Cirila in Metoda — Jurjevanje na ljubljanskem gradu. V nedeljo 13. tm. priredi podružnica družbe sv. C. in Metoda običajno Jurjevanje na ljubljanskem gradu s srečolovom in godbo. Naša nacionalna zavest zahteva, da družbo tudi zmotno podpremo v dosegu njenih višjih ciljev. Kdor vé centi veliko narodno obrambno delo te naše dične družbe, bo sigurno posejil to narodno veselico. 395-n

— Iz Ljubljanski Sokol proslavi, kakor že objavljeno, letos svojo 65 letnico, in sicer se vrši dne 20. tm. ob pol 4. popoldne društvena jubilejna javna telovadba na letnem telovadišču pod Tiivoljem. Na jesen, ob obletnici ustanovitve, pa sledita telovadna akademija in slavnostni občni zbor. Na našo prvo jubilejno prireditve — na javno telovadbo — vjudno vabimo članstvo vseh ljubljanskih in okoliških sokolskih društev ter sokolstvu naklonjeno občinstvo. Zdravol — Odbor. 396-n

— Iz Iz mestnega središča TM. Jutri, dne 13. t. m. se bo vršil izlet na Sv. Katarino, na kar opozarjamo vse članice ljubljanskih abstinentističnih kol. Izleta se lahko udeležijo tudi nečlani in prijatelji našega pokreta. Zbirališče ob tri četrti na 8. uru jutraj pred kavarno Evropo. — Tajnik.

— Iz Celodnevno takmikalno streljanje, pristopno članom društva ostrostrelcev in Slov. lovškega društva, se vrši dne 17. tm. z začetkom ob pol 8. uri na ljubljanskem glavnem strelišču pod Rožnikom. Streljanje na letočnega goloba, bežečega zajca, na lovski in ostrostrelske tarče ter malokalibersko streljanje. Člani gorenjih društev se vabijo k obilni udeležbi. Tekmovalci lahko obedejo na strelišču. Po streljanju družbi večer v streliščni restavraciji. 394-n

— Iz Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi za svoje člane in njih rodbino na binkoštno nedeljo, dne 27. maja počen izlet v staro in slavno kopalnišče Dobrna-Celje. Ugodnosti: brezplačno stanovanje in kopeli, polovična vožnja javnega avtobusa, 26. do 30. maja. Program: na binkoštno soboto pozdravni večer, v nedeljo dopoldan zdravniška zborovanja in počitni odločevanje kopalnišča, popoldan izlet v okolico. Prijave s številom rodbinskih članov najkasneje do 15. maja 1928 na društvenega tajnika: dr. Leo Šavnik, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 5, 6. telefon 2614. 385-n

— Specialna trgovina dunajskih bluz. Krasne kasha obleke. Kristofič-Bučar. 46-T.

— Iz Pozor pred alparjem. Po Ljubljani hodi neki trgovski potnik, ki se izdaja za Angleža, v resnici je pa Italijan. Mož prodaja blago, za katero trdi, da je pristno angleško, v resnici pa prodaja italijansko robo najslabše vrste. Opozorjamo trgovce in privatnike na tega potnika, ki ga naj. Čim se pojavi, izročite najbližjemu stražniku. — Iz Prijet tat. Danes dopoldne je bil prijat blasec Fran Vilfan, ki je bil zasledovan v policijskem dnevniku radi raznih tatvin. Tako je v noči od 15. na 16. aprila vliomil pri svojem gospodarju Alojziju Kunaverju v Dravljah in mu odnesel za 800 Din obleke in šerjave. Nato se je klatil po raznih krajih, končno ga je prignalo v Ljubljano, kjer mu pa sreča ni bila mila, kajti prišli so ga tako prvi dan. France, ki je znan tat in je bil že večkrat kaznovan, je bil izročen sodišču.

— Iz Avanture Kovačeve Micke. Piše se res Micka Kovačeva in je velika grešnica. Nedavno so jo prijeli radi vlačuganja in je morala v bolnico. Splošno okužena, je ugovarila zdravnik Micka je ostala v bolnici nekaj dni, nato se je pa pričela dolgočasiti. Zahotelo se ji je veselja in življenja in pred dnevi jo je kar na lepeh pobrisala iz zavoda. S seboj je vzela še več stvari od neke svoje prijateljice in prišlo se jo je tudi več predmetov, ki so bili last bolnice. Nato je Micka kolovratila po mestu, vedno v družbi kavalirjev. Včeraj so jo prijeli. Danes je bila zaslišana in smeje se je privedovala vse svoje avanture. »Hec je pa le bio, — gresud nadzornike je pripomnila ravnodušno, ko je čula, da mora zopet v zapor. — Iz Faust. (Filmsko predavanje ZDK). Danes ob 14.30 priredi ZKD v prostorih kin. Matice počutno predavanje o nemškem velenju pesniku Goetheju s prav posebnim ozrom na njegovo ogromno delo »Faust«. Na tem vledelu 19. stoletja je delal Goethe nad 50 let. O vodilni misli tega dela bo predaval g. prof. Pavlič, nakar bo počutnemu predavanju sledil film, ki je eden najgromnejših, kar jih je ustvarila nemška filmska produkcija, mojstersko delo s sloviti nemškimi umetnikom Janningom. Pre pričani smo, da bo publika z veseljem vzela na znanje izvrstni spored ZKD in predstave posejila v čim večjem številu. Vstopnina je izredno nizka, od 2 do 8 Din za sedež. Spored se ponavlja jutri ob 11. dopoldne ter v ponedeljek ob 14.30.

— Iz Koncert »Grafikot«. Dne 19. tm. priredi pevski odsek »Grafikot« koncert v Tr. šišu. Sodeluje M. Rus. Evrovodja prof. A. Gröbming. — V nedeljo koncert na Golniku. Otroške obleke, predpasnike od 30 Din dalje. Največja zaloga, češko blago, dunajski izdelki. KRISTOFIČ-BUČAR. Stari trg. — Iz Krasna birmarska darila najceneje kupite pri FR. P. ZAJEC, trgovina ur in zlatarne, Ljubljana, Stari trg 9. 56T

— Iz Nogatice razne vrste v veliki izperli kupite najceneje pri Dobelcu. Pred školjko. 35-T

Iz Celja

— c Materijski dan se vrši v Celju jutri v nedeljo. Dopoldne ob pol 11. uri bo koncert v mestnem parku in cvetlični dan, ob 4. uri popoldne pa akademija Rdečega križa celjskih šol v mestnem gledališču. Spored je lep in zanimiv. Dohodek materijskega dne je namenjen siromašnim materam in njih deci.

— c Uklenjenje električnega toka bo jutri v Celju in okolici od 6. ure jutraj do 5. ure popoldne.

— c Nevarnega vliomila v osebi 35letnega Jerneja Dolmarja je celjska policija aretala. Doma je iz Kaplevsi v Sav. dolini in ima na vesti več vliomov.

— c Nočno lekarniško službo opravlja v bodočem tednu lekarna »Pri križu« na Cankarjevi cesti.

— Mestno gledališče. Za prve dni meseca junija se pripravlja Antona Novačana »Herman Celjski«. To bo obenem zaključna predstava letošnje sezone.

Sokol

— Čehoslovna sokolska ekspedicija v Skopje. Za pokrajinski sokolski zlet JSS v Skopju na Vidovdan vlada med našimi čehoslovnašimi brati veliko zanimanje. Starešinstvo ČOS je vprašalo vse svoje župe, da naj sporoče, koliko Sokolov in Sokolk se namerava udeležiti zleta v Dušanovem Skopju, ki bo za bodoči razvoj Sokolstva v Južni Srbiji veljanskega pomena. Že do sedaj je gotovo, da bo prišlo do 600 čehoslovnaških Sokolov na naš jug, da vnovič dokumentirajo, zvestobo za zvestobo, da odkrijejo našim najljudnejšim bratom svoje veliko slovansko srce in da skupaj z njimi proslave desetletico obstoja naše države. Če upoštevamo razne okolnosti in predvsem daljavo, ki loči naše čehoslovnaške brate od Skopja, tedaj nam bo ta lepa njihova udeležba na zletu v Skopju ponovni dokaz, da se oni ne strahijo nobenih žrtv, da pridejo med nas in nas podkrepje v sokolski veri. — Čehoslovnaški Sokoli se pripravljajo za zlet v Skopju. V mesecu aprilu se je vršilo mnogo različnih predavanj o našem jugu, da članstvo, ki pojde na zlet, že vnaprej vsaj pregledno spozna položaj in značaj pokrajine, kjer jih bo vodila pot. Pri prvih telovadbi na glavni zletni dan bodo nastopili z več točkami, med temi s slovakijskimi vajami. Skupaj s Čehoslovaki, Poljaki, Rusi, in Lužiškimi Srbi bo skupaj zlet lepe sokolske in slovanske manifestacije. Naša dolžnost je, da se za zlet pripravljamo in se ga udeležimo v kar največjem številu!

— Prosvetno delo ČOS leta 1927. Statistika prosvetnega dela ČOS za leto 1927. izkazuje, da so priredila društva ČOS 126.074 prosvetnih prireditev. Opaža se, da je prosvetno delo posebno aktivno pri vzgoji dece, ker statistika izkazuje 5345 prireditev več kot leta 1926.

— Ljubljanski Sokol. Narodna galerija in Narodni dom. Morda velika večina naše javnosti, ki se interesira za to vprašanje, ni o njem povsem na jasnem. Priporočamo zato, da si vsak prečita članek »Kajznenje vredjanje ljubljanskega Sokolot, ki je izšel v 9. številki Sokolskega Glasnika. uradnega glasila JSS.

— Zahvala bolgarskih Junakov Jugoslovnskem Sokolskemu Savezu. Ob potresi ni katastrofi, ki je zadela bolgarski narod, poslalo je starešinstvo JSS bolgarskim Junakom pismo, v katerem je izrazilo svoje sočutje in sporočilo, da bo vse članstvo jugoslovnskega Sokolstva prisločilo po svoji moči bratškemu bolgarskemu narodu na pomoč. Na to pismo je prejelo starešinstvo JSS od Saveza bolgarskih Junakov naslednji odgovor: »Vaše pismo št. 511 od 23. aprila t. l. smo prejeli in ga prečitali s posebno pažnjo. Pismo nam je globoko ganilo. Iskreno se vam zahvaljujemo na izraženem sočutju o priliki nesreče, ki je zadela našo domovino in na vaši želji, da nam pomagata tudi materijalno. Bodite pre-

pričani, dragi bratje, da naše junaško delo nosi duh slovenskega sokolskega bratstva, ki mora prejeti slej zmagati. V imenu celokupne organizacije Junakov Vam pošiljamo, dragi bratje, močotni Junski Zdravej! — D. Lazov, predsednik; N. S. Bižev, tajnik.

— Večji zlet sokolskega naraščaja pri redi sokolska župa »Aleksa Saničica« — Mo st.« dne 3. junja v Dubrovniku. Za ta zlet, na katerem bo sodeloval tudi naraščaj žup »Vojvoda Hrvoje« — Split, »Gavrilo Princip« — Sarajevo in »Njegoš« — Cetinje, izda propagandna-novinarska sekcija zletnega odbora prigodno ilustrirano izdanje za propagando sokolske ideje. Prvi del te publikacije bo vseboval članke priznanih sokolskih delavcev o sokolski ideologiji in nalogah Sokolstva, s posebnim ozrom na naraščaj; drugi del bo vseboval »Sokol na zletu v Dubrovniku« in »Kratek sprehod skozi preteklost in sedanost Dubrovnika«; v tretjem delu bodo zletne vesti. — Tega zleta se bo udeležilo do 1000 naraščajnikov in z omejenjo publikacijo, ki se jo bo njim poklonilo, hoče zletni odbor čim bolj razviti v duhu mladine smisel in svest za Sokolstvo in za pravilno pojmovanje sokolskih dolžnosti.

To grandiozno veledelo napre-kosljive lepote, si morate ogledati!

ČRNI
PIRAT

V glavni vlogi nedosegljivi

Douglas Fairbanks

Napad morskih razbojnikov na trgovsko ladjo. — Lepa princesa med ujetniki. — Razudana družba. — Črni pirat — poglavar tolpe, zaščitnik mlade ujetnice. — V zadnjem hipu pomoč in svoboda. — Velenapetol! Romantično!

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Za žrtve potresa v Bolgariji

so darovali v roke ljubljanskega Oblastnega odbora Rdečega križa:

G. Rudolf Lah, sod. uradnik v Murski Soboti zbirko Din 470. Darovali so: Kvas Miroslav za pis. dr. Cifraka Din 30, Valentin Bidovec, sodnik (4), dr. Nikolaj Pinter, odvetnik (10), Miloš Senica, sodnik (4), Metod Komotar, sodnik (4), Dionizij Neszmeyi, višji oficijal (2), Franc Bokalič, kancelist (5), Janko Horvat, notarski kandidat (5), Dragotin Tiegler, geometer (2), Armii, geometer (3), Klemenc, uradnik evid. urada (2), Jakob Torkar, izv. uradnik (3), Karol Ivanc, sodnik (10), Stefan Friedrich, kancelist (8), dr. Erkas sodnik (10), Stefan Gomboy, sodni uradnik (5), Anton Koder, notar (50), Filip Povzek, uradnik (5), Peterka, trgovec (5), dr. Ljudevit Šimen, odvetnik (5), Alojz Marič, uradnik (2), dr. Ferdo Cerne, odvetnik (50), dr. Aleksander Vally, odvetnik (50), dr. Vladimir Škerlak, odvetnik (50), Jagodič, notar (10), Petrovič, strojovodja (5), Pogačnik, strojovodja (5), K. Hirsch, trgovec (10), B. Ascher in sin, trgovina (10), Lah, sodni kancelist (5), dr. Goljčevič, odvetnik (51), Margit Györfi, odv. uradnica (5).

Krajevni odbor Rdečega križa v Logatcu zbirko Din 1.140. — Darovali so: Papčič (30), Zdobliček Alfonz (5), Supin Karol (5), Teršar Janez (5), Škerjanec Franc (5), Baydeck Ivan (10), Ciril Poklukar (10), Miroslav Puppis (20), Gabrijel Oblak (10), F. Oblak (10), Antičević Marija (10), Hamerlitz (10), F. Tolazzi (10), Iglit (5), Jos. Mazi (20), Teršar (10), de Gleria (10), Posojilnica (20), Val. Demšar (10), M. Kričič (10), Leo Lovšek (20), Džurčanin Boško (10), M. Kunc (10), Rus Marija (10), Zupančič Josip (10), Korencan Franc (10), Kunc Slavko (4), Brus Jos. (30), Pečkar (konzum) (20), Tušar Josip (10), Mihevc Mici (10), Maček Franc (20), Iv. Furlan (20), Jos. Urbas (5), Hodnik (10), Roman Smuc (10), Branko (5), Serini Karol (10), J. Meze (5), Trsar Gregor (40), J. Sušteršič (20), Mašek, Gregorin, Hren (30), dr. Milan Petrovič (20), Ivan Konopa (10), Andrej Gostiša (10), Krešo Grozdanič (10), Leopold Punčuh (10), Javornik (10), Mihevc Ivan (10), Zihelj Josipina (20), dr. Kocmut (10), Anton Mavec (10), Marušič Miro (5), Doles Ivan (10), Škerl (10), Semrov Valentin (10), Istenič Janez (10), Mihelič Franc (8), Jerina Dragotin (10), Petkovič Anton (10), Ivan Savjovic, trgovec (10), Doles, gost. (10), Matija Nagode, pos. (10), Franjo Poljanšek, trg. (10), Ivan Ferjančič, gost. (10), Ambrožič Vinko, trg. (3), Samotornčan, mesar (20), Molik Alojz, mizar (5), Godina Janez, trg. (10), Franc Istenič, pos. (20), Janez Petek, pos. (10), Urbas, gost. (5), Modic Andrej, pos. (8), Petar Antičević, gost. (10), Fran Lenassi, les. trg. (20), Turk Jos. pos. (10), Senčar Blaž, pos. (10), Franc Kobal, fin. podp. (5), Marija Semrov (2), Franc Klevišar (5), Matevž Tršar (5), Jakob Klevišar (5), Anton Nagode (5), Franc Godina (2), V. Ebarbord (5), J. Petek (5), Fr. Semrov (10), Istenič Ivana (3), Nagode Jakob, pos. (4), Ruppik F. (3), Neža Nagode (10), Ruppik Matevž (5), Zigon Franc (5), Anton Petrovič (5), Terezija Santelj (3), Janes Ruppik (5), Anton Gostiša (5), Anton Tomazin (10), Janez Kunc (5), Gosar Frančiška (10), Franc Klavžar (4), Ivan Marinko, pos. (6), Ivan Čuk (10), Jerica Mikus (3), Anton Nagode (3), F. Menart (3), Anton Ruppik (3), F. Leskovec (8), J. Leskovec (5), Jože Nagode (4), Franc Albrecht (5), Oblak Franc (5), Janez

--- Moda ---



Razkošne družabne toalete za pomladno in poletno sezono

Sportne obleke za pomlad in poletje

Sport, enostavnost in udobnost, to so trije glavni čimbelji moške mode za letošnje pomlad in poletje. Vse sportne obleke so narejene tako, da se porabi čim manj časa in energije za oblačenje in slačenje. Zato ni čuda, da je volneni telovnik (cardigan) izpodrinil pulover, ki ga je nerodno oblačiti in slačiti. Vsak človek je rad udobno oblačen, zlasti če goji sport. Sportna moda pa prepušča individualnemu okusu svobodne roke, samo da je ustrezno glavni zahtevi po udobnosti. Če si ogledamo letošnje sportne obleke, vidimo, da se žive barve vedno bolj uveljavljajo. Ta vpliv se pozna tudi pri navadnih moških oblekah, kjer vidimo vedno več pestrih barv.

Za spomladno sezono priporoča moda moškim kravate, nogavice, srajce, telovnike in pulovere v živih barvah. Obleka mora biti nevtralne barve. Ščassoma se bodo uveljavile kratke hlače svetlejših barv s srajco brez žaketa ali telovnika. Skrbno sestavljene kombinacije so prišle iz mode in dasi bi morale biti kompletne obleke več ali manj enotne barve, ni treba nositi nogavic in telovnika enake barve. Sedanja sportna moda se nagiblje k ekstremu in modne barve so bodisi docela v svetli ali pa temni nijansi. Tudi rjava barva je še vedno v modi, zlasti pri tenisu. Toda rjave obleke so skoro brez izjeme stare garniture, ki jih bo treba odložiti. Zelo moderna bo v doglednem času zelena barva v vseh niansah.

V pozni pomladi in čez poletje se bo žaket sportne obleke najbrž umaknil telovniku, ki ima žepa in je narejen tako, da lahko nadomesti žaket. Kratke hlače, tako zvane knickerbockers niso več tako široke in ne visijo preveč čez kolena. Na zadnjih konjskih dirkah v Londonu, ki so že od nekdaj nekakša revija sportnih oblačen, je vzbujala splošno pozornost skupina gospodov v kratkih hlačah, ki se zapenjajo pod kolenom na tri ali štiri gumbce. Vse sportne obleke so zelo enostavne, gladke, brez jermenčkov in pasov, ohlapne v ramenih in precej tesne v pasu. Za tenis določa mo-

da bele ali sive flanelaste hlače. Med avtomobilisti se je začela uveljavljati koža, ki je skoro popolnoma izpodrinila kožuho. Čepice so iz fine rjave švedske kože in imajo obliko običajnih okroglih čepic. Zelo važno vlogo igra pri sportnih oblekah srajca z dvojnimi ovratnikom in mehki manšeti, ki se zapenjajo na en gumb. Modne srajce delajo sedaj večinoma iz kašmirja. ki je idealno blago, ker lahko nosimo srajco tudi brez telovnika in suknjica.

Kako so prišli v modo žepni robci in nogavice

Mali, četverkotni žepni robec, pa najsiho platnen, iz batista ali svile, je zelo praktičen in brez njega si količikaj olikanega človeka ne moremo misliti. Toda v starih časih ljudje žepnih robcev sploh niso poznali. Prvič se je pojavil žepni robec v malem nizozemskem mestecu Keulen, ki je poklonilo slovitemu slikarju Albrehtu Düreru povodom njegovega potovanja po Nizozemski in spomin lep robec. Seveda ta takrat ni služil svojemu pravemu namenu, marveč je veljal za dragoceno darilo.

Pozneje se je začel žepni robec vedno bolj uveljavljati. Dame in gospe iz boljših krogov so koketirale z lepimi čipkastimi robci in nastalo je nebroj slik in portretov slavnih mojstrov, ki so slikali dame s koketnimi robci. Takrat je bil torej robec izrazit luksuz. Toda pozneje se je pričel uveljavljati tudi v praktičnem življenju. Sprva so ga praktično uporabljali samo plemenitaši, kasneje so imeli robce tudi meščani. Končno so pričeli robce izdelovati v velikih množinah. kajti povpraševanje po njih je bilo vedno večje. Zdaj se robca poslužuje vsakdo, pa najsiho reven ali bogat, kmet ali meščan.

Tudi nogavica je pridobitev zadnjih stoletij. Do 16. stoletja so nosili gospodje dolge hlače, ki so segale prav do stopala. Ta kraj se je pozneje izkazal kot nepraktičen in hlače so skrajšali. Tako je nastala nogavica, ki so jo pa sprva nosili samo višji sloji. Nogavica je bila prvotno namenje-

na samo moškim. Zanimivo je, kako so se uveljavile damske nogavice. Tako pripovedujejo, da je bil na dvoru kralja Karla IX. običaj, da so nogavice kavalirji nosili šele potem, ko so jih teden dni nosile kraljice njihovega srca. Galantni običaj je mnogo pripomogel, da je tudi ženska začela ceniti nogavico. In čim bolj so postale nogavice priljubljene, tem krajša so postajala krila. Sicer je res, da v prejšnjih stoletjih niso poznali finih nogavic, kakršne izdelujejo zdaj pletilni stroji. Naše matere in babice so poznale samo robate, ročno pletene nogavice iz bele volne ali bombaža, v katere so vpletale različne vzorce.

Čim je moška moda zopet izpodrinila kratke hlače in so se uveljavile dolge, je seveda tudi odklenkalo dolgi nogavici. Zdaj nosijo oziroma so nosili gospodje kratke nogavice, ki jih pa zopet izpodriva dolga, kajti moška moda zopet dikтира kratke hlače ali tako zvane knickerbockers. Dolga nogavica torej zopet triumfira in gospodje bodo morali hočeš nočeš ravno tako kakor dame izpostaviti svoje noge javni kritiki.

Ljubite tudi tuje otroke

En dan v letu je namenjen našim materam, ki v polni meri zaslužijo, da jim javnost posveti čim več pozornosti, kajti v ljubezni do dece in domačega ognjišča jim ni nobena žrtve pretežka. Res je, da so matere požrtvovalne, da so pripravljene žrtvovati za svoje malčke vse in si čisto odrgajo od ust, samo da dobi deca kak približek, toda malo je med njimi takih, ki bi znale ljubiti tudi tuje otroke. Seveda ni mogoče ljubiti vsakega otroka, toda zadovoljilo bi, če bi znale mame vsaj približno presojati tuje otroke tako, kakor svoje in če bi bile napram tujim otrokom vedno pravične.

Pogosto vidimo, da se igra na dvorišču skupina otrok iz dotične hiše. Naenkrat se začne jok, deca se začne pripraviti in če ne gre drugače, se tudi spoprime. Prihita ta ali ona mamica in namesto da bi deca pomirila, počasi samo svoje otroke. Tujih pa sploh ne opazi. Še večkrat se na pripeti, da se matere same skregajo, da padajo psovke in da odvede vsaka svoje otroke domov, kjer jim zabija, da se nikoli več ne smejo igrati s sosedovimi otroci. Deca je pa v tem že pozabila na prepri in bi se rada znova igrala.

Učitelji bi lahko o pretirani ljubezni mamic marsikaj povedali. Kako težko je včasih pojasniti razburjeni materi, da je njen malček zaslužil slab red. Mati vedno trdi, da je njeno dete marljivo in sposobno in da slabega reda ni zaslužilo. Nikjer ne pride sebičnost tako do veljave, kakor pri materah, ki v ljubezni do svojih otrok ne poznajo nobene meje.

Morda bi utegnili kdo ugovarjati, da so med učitelji, bolniškimi strežnicami matere, ki ljubijo tudi tuje otroke. To je res, toda pri teh izvira ljubezen do tujih otrok iz poklica in če taka ženska ni pravična napram vsem, ne more biti prava učiteljica, niti strežnica ali zdravnica. Deca pa kmalu spozna, kdo jo ima rad in kdo ravna z njo pravično. Deca je treba navajati k družabnosti, iskrenosti in občevanju z mladimi tovariši. Deca bi ne smela nikoli poznati razlike med poedinimi sloji. Otrok je otrok in kaj more za to, če so njegovi roditelji siromašni ali malo izobraženi. Kako nelogični in brezčutne so matere, ki prigojavljajo svojim otrokom, da se ne spodobijo občevati z otroci siromašnih ali malo izobraženih roditeljev. Vse mame bi morale biti iz ljubezni do svojih otrok prijazne in pravične napram tujim deci, kajti nobena ne ve, v kakšnem položaju bo nekoč njen ljubljeneček, ki se bo moral morda zateči baš k onemu tovarišu iz mladih let, s katerim ni smel občevati.

Mnogoženstvo.

— Rad bi se oženil z duhovitim, nežnim, naobraženim, skromnim, varčnim, dobro vzgojenim dekletom —
— Ne pozabi, dragi moj, da je mnogoženstvo prepovedano.



Počiščena tla

so želja vsake gospodinje.

Zato uporabljajte

Schicht-ov Ominol

Humoristični kotichek

V šoli.

Učitelj vpraša Janezka:

— Tvoja mati gre v trgovino kupit obleko, klobuk, čevlje in razne druge potrebščine. Kako se naziva v tem primeru njen posej?

Janezek: — Prepri v rodbini.

Slabo je razumel.

Učitelj govori v šoli o planetih in zvezdah. Razlaga učencem, da planeti nimajo lastne svetlobe marveč da jih obseva sonce. Končno pokliče učenca, naj mu navade za primer kak planet. Deček opazuje molče solnčne žarke, ki se poigravajo na njegovi roki, in pravi:

— Planet sem jaz, gospod učitelj, ker me sonce obseva.

Anglež v Italiji.

Anglež stopi v trgovino, da si kupi nož. Ali dobro reže? vpraša trgovca.

— Kakor britev, gospod.

— Kaj pomeni kakor britev? vpraša Anglež, ki ni razumel italijanščine.

— To pomeni dobro, izvrstno.

— Hvala, že razumem. In razumel je tako dobro, da je čez eno uro, ko ga je znana dama vprašala, kako se mu godi, odgovoril: Hvala, kakor britev, milostiva.

Primerno darilo.

— Sama ne vem, kaj bi dala prijateljici za god.

— Daj ji kako lepo knjigo.

— Kaj pa misliš! Saj je neumna kakor gos.

— Pa ji daj raženi.

Cekini povsod pomagalo.

Ko so maršalu de la Ferte sporočili, da bi radi govorili z njim zastopniki židovske verske občine, je vzkliknil:

— Da se mi ne prikažejo pred očmi, ti lopovi, ki so križali našega odrešenika.

— Toda, gospod maršal, židi prinašajo 4000 cekinov.

— Potemtakem jih pa le privedite. Odrešenika so sicer križali, toda ne smemo jim zameriti, saj niso vedeli, kdo je.

Preseljevanje duš.

V neki francoski družbi se je govorilo o preseljevanju duš. Bankir X je dejal, da se mu zdi, da je bil nekoč zlato telo. Hudomušni znanec je pripomnil:

— Izgubili ste samo zlato barvo.

Najboljši aparat.

Agilen trgovski potnik kupcu: Rad bi vam prodal stroj, ki beleži avtomatično vse kar izgubite, kupite, dobite in —
— Hvala lepa, tak stroj že imam, odgovori mož.

— Saj ni mogoče! Kako se pa imenuje?

— Moja žena.

Nove knjige in revije

«Srbski književni glasnik». Prejeli smo majsko številko Srbskega književnega glasnika, odlične mesečne leposlovne revije. Kakor vse druge številke, prinaša tudi ta izbrano in aktualno gradivo, lepe pesmi in zanimivo beletristično gradivo. Srbski književni glasnik izhaja dvakrat na mesec in stane letno 180 Din, četrletno pa 45 Din. Uredništvo in administracija revije sta v Beogradu, Skopljska ulica 9.

«U znaku peroda», odjek Vidovičevog pokreta u narodu. Izšla je knjiga, ki vsebuje mnogo dokumentov o delu in uspehih Vidovičevega prosvetno-etičnega pokreta za narodom. Iz te knjige je razvidno, da je Vidovičev pokret poglubo kororen in objel vse kraje naše države, a kar je najvažnejše: pokret je zainteresiral za prosveto in izobrazbo široke sloje naroda. Zedaj je v naši državi okoli 60 Vidovičevih klubov z več tisoč člani in najbolj zanimivo je, da je in da se širi Vidovičev pokret tako med Srbi, kakor med Hrvatmi in Slovenci. Vidovičeva knjiga je prevažna za kulturno zgodovino našega naroda in na tako knjigo, v kateri se zrcali veličina naše narodne duše, bi bili ponosni tudi drugi narodi. Knjiga je izšla v Sarajevu.

Arhiv za kemiju in farmaciju. Vsebinska 2. številka strokovnega glasila «Arhiv za kemiju in farmaciju» je sledeča: V. Njegovan: Svante Arrhenius, I. Plotnikov: Čovjek na putu k osvajanju vseмира. — S. Mohorevič: Eksperimentalna istraživanja o postanku mesečnih krateri: novo doprinos eksperimentalnih hipotezi. — D. Strehal: Metoda kvalitativnog određivanja kationa bez upotrebe sumper-vodika. — F. Hanaman: Elektrokemijska i elektrotermijska industrija Norveške. — Glasilo se naroča v Zagrebu, Mažuraničev trg 29 in stane na leto 60 Din.

«Koprive». Zagrebške «Koprive» so nedvomno najboljši humoristični list v naši državi. Izhajajo vsak teden na 20 strah in so bogato opremljene. «Koprive» se naročajo v Zagrebu, Maravska ulica 28 in stanejo četrletno 50 Din.

Pomagajte Bolgarom!

stavaracija polna gostov, sredi dvorane pa stoji Billie v kombinetu. Ni bila sicer manj oblečena, nego v obleki, a vendar. Ljudje so kričali od veselja. Mladenci so se drezali s komolci. Dva sramežljiva Angleža sta si zakrila oči z rokami. Sam nisem vedel, kam naj se obrnem. Sepetal sem ves iz sebe: Billie, kaj noriš?

Sedela je naslonjena s komolcem na mizo, cigareto v ustih, in me samo-zavestno gledala.

— Moja obleka ti ni bila všeč, pa sem jo slekla. Slečem tudi kombine, če ti ni všeč.

Skandal je bil vedno večji. Trije mladi sportniki so začeli ploskati. Začul se je glas: Nadaljujte!

Natakarji so nehali streči gostom. Pristopil je restavratore in zagodrnjal:

— Madame je menda prevročje. Treba bo poklicati vašega šoferja, gospod.

Skratka, postavili so naju pod kap. Posrečilo se mi je zaviti Billie v kožuho, ki so ga prinesli iz garderobe. In tako sva zapustila restavracijo med ploskanjem, živžiganjem in neslanimi dovtipi, ki so padali od vseh strani.

Zdaj mi pa reci, ti stari, izkušeni lisjak, kaj bi storil na mojem mestu, da bi Billie izbil iz glave te muhe?

— Dragi prijatelj, to je zelo enostavno. Stekl bi smoking, telovnik in hlače in v spodnjih hlačah bi se nemoteno mastil z ocvrtimi piščanci.

L. M.

Nervozna ljubica

Prijatelj Marcadant je stopil v moj kabinet v hipu, ko sem se mastil z ribami z Nove Zelandije.

— Pozdravljen, Filip, odkod prihajaš in kako se kaj počutiš?

Prijateljev glas me je iznenadil.

— Ah, dragi moj, dober svet ti dam: nikar se ne zaljubi v nervozno žensko.

— Zakaj pa ne?

— Snoči sem znova spoznal, kaj pomeni ljubiti nervozno žensko. Neizkušeni ljudje pravijo: Le izberite si nervozno žensko. Nervozna ženska je dražestna. Življenje z njo je burno, polno iznenadenj in nepričakovanih doživetij. Nervozne ženske so nemirne, strastne in temperamentne. Moški se nikoli ne dolgočasijo z njimi, ker ga vsak hip presenetijo z novimi iznenadenji... Ah, ah! Žal, da ti tepci niso videli, kaj se mi je pripetilo!

Marcadant je kar poskakoval v naslonjaču. Nekaj časa je molčal, potem je pa vzkliknil:

— Na živce mi greš s temi vražji mi ribami. Poslušaj vendar, kaj se mi je pripetilo!

— Čakaj, Filip, še kozarec vode Deademoni, potem sem ti pa na razpolago.

— Oh, kako dražestno je to bitje!

— Da. Toda počakaj, to še ni nič v primeri s kašo, ki mi jo je skuhala

— To je moja stoperesna roža... Tako... Zdaj pa lahko pripoveduješ. Desdemona je napojena.

Sedel sem in Filip je pričel:

— Saj veš, da imam že dva meseca ljubavno razmerje z Billie Russell.

— Oprosti, da te motim. To je ona dražestna Amerikanka, ki je bila oni dan v baru šampanjca iz sklade?

— Da, zagledal sem se v njo, ker je tako razposajena. Njena lepota me je očarala. Tanagra iz New Yerseja ima tako divno telo, da mora vsak moški poklekni pred njo. Njene oči so očarljive...

— Skratka vse, kar potrebuje ženska, da zmeša glasvo tako imenitnemu dečku, kakor si ti...

— Ah, bože moj, da... Drugi dan po burnem večeru v baru sem bil še bolj zaljubljen in na Silvestrovo sva se z Billie po vseh pravih bližala.

— Nu, dobro, ta idila ni napačna. Kaj ti pa ni všeč?

— Njen značaj. Ne moreš si misliti, kako je ekscentrična, muhasta in nervozna. To dekletce, dragi moj, je cela vreča živcev. In pomisli, da pije vrhu tega svoj prvi coctail pri obedu, zadnjega pa ob petih zjutraj. Če ugovarjam, je takoj ogenj v strehi, če ji ponudim portsko vino, a ona hoče piti madeiro, raztrga svoj žepni robec.

— Oh, kako dražestno je to bitje!

— Da. Toda počakaj, to še ni nič v primeri s kašo, ki mi jo je skuhala

snoči. Billie je hotela večerjati v Paon Jaune. Izjavil sem, da sem navdušen za Paon Jaune in takoj sem telefonično rezerviral najlepšo mizo.

Dogovorila sva se, da se sestaneva ob pol devetih v restavraciji. Prišel sem točno. Našla me je sedečega za mizo in priselila k meni. Bila je v novi obleki iz rdečkastega krepdešina, narejeni v obliki tunike, ki je bila na levi rami speta z zaponko iz rubinov.

Billie se oblačila vedno elegantno, toda snoči sem moral ugotoviti, da mi njena obleka ne ugaja. Toda odkrito ji tega nisem hotel povedati, ker sem vedel, da bo takoj ogenj v strehi. Na njeno vprašanje sem odgovoril:

— Dragica, mislim, da tvoja obleka preveč kriči.

— Kaj? Kriči?

— Nočem reči nič slabega, toda...

— Toda?

— Toda, toda...

— Se ti ne zdi lepa?

— Lepa? ... Da, lepa je že, toda...

— Kaj toda?

— Razumi me prav. Blago je lepo, kraj prvovrsten...

— Torej?

— Toda ta velika zaponka, ki jo nosiš na prsih...

— Kaj je za mojo zaponko?

— Ali se ti ne zdi, da je nekam preveč...

Naenkrat mi je zaprlo sapo. Njen pogled me je vzmehnil. Billie je stre-

sla zobotrebce s srebrnega krožnička. Nadaljeval sem zelo previdno:

— Več, dragica, mi moški ničesar ne razumemo. Ta rdeča zaponka je v resnici zelo lepa... Zdaj bi pa kazalo naročiti večerjo.

Restavratore je sestavil jedilni list.

Juhu sva pojedla v mučni tišini. Skušal sem se pošaliti, toda moji dovtipi niso imeli uspeha. Ko je natakar pospravil krožnike, je Billie naglo odpela zaponko iz rubinov in jo vrgla na krožnik, kjer je ostalo še malo juhe.

— Odneste to! — je zaklicala natakarju.

Hotel sem njeno nakano preprečiti, toda Billie me je srdito pogledala, rekoč:

— Ne, dragi moj zaponka ti ne ugaja. Vrgla sem jo proč.

— Billie, tega ni bilo treba.

Natakar je prinesel ocvrte piščance. Znova sem skušal spraviti ljubico v dobro voljo... Vse tiho. Strah se me je polastil. Naenkrat je Billie, ki se piščancev sploh ni dotaknila, poklicala natakarja in mu velela:

— Pokličite slugo iz garderobe!

Presenečeno sem jo pogledal. Sluga je prišel. In pomisli, moj dragi, kaj je Billie storila! Obrnila se je, slekla obleko in jo vrga presenečenemu slugi na glavo, rekoč:

— Odneste to v garderobo!

Lahko si misliš ta prizor. Le pomisli, v kakšnem položaju sem bil. Re-

Sveti kaktus in njegovi čestilci

Indijanska plemena v Ameriki časte neke vrste kaktus, ki ga hodijo v procesijah iskat po več sto kilometrov daleč. — Ta rastlina jim služi kot omamno sredstvo in nadomestuje morij.

V srednjemeriških državah in nekaterih pokrajinah severnih držav se bje že več let boj za sveti kaktus. To je v bistvu nadaljevanje borbe med belokožci in Indijanci. 37 rdečih plemen, ki jih anglosaška rasa stalno iztreblja, časti odkrito kaktus, znan pod imenom peyotl. O tem kaktusu imajo Američani, Angleži in Francozi že bogato literaturo in tudi mnogih nemških in poljskih raziskovalci so se pečali z njim. Mnogo čudovitih nazorov in pravilic pripovedujejo domačini o skrivnostni mehiški rastlini, ki jo časte tako, da je morala ameriška vlada združiti propagando proti temu praznovanju s prohibicijskim pokretom. Ameriška vlada hoče zabraniti tihotapstvo te rastline v severne države, na drugi strani pa preprečiti nove peyotlovse sekte. Priznati te sekte bi pomenilo priznati uradno sekto morfinistov ali kadičev opija, je dejal neki učenjak v Washingtonu.

V reviji »America catholic review« je izšla obširna razprava o izgledih sekte, ki so jo ustanovili krščeni Indijanci. Avtor je nastopil energično proti sektem morfinistov. Na drugi strani se pa dr. A. Roubier vprašuje, da-li je treba vzeti zadnje trohice sreče na zemlji ljudem, ki so itak obsojeni na smrt. Po njegovem mnenju Ameriki ne preti nobena nevarnost, če se indijanska plemena 2krat v letu omamijo z morijem in opijem. Istega mnenja so organizacije Indijancev, ki ustanavljajo v Kaliforniji in v San Franciscu društva in pošiljajo washingtonski vladi energične proteste proti zatiranju čestilcev kaktusa, o katerem pravijo, da je najboljšo sredstvo za zatiranje alkoholizma. Peyotl je sicer omamno sredstvo, nima pa tako škodljivih posledic, kakor alkohol.

Kljub strogi prepovedi se je oboževanje peyotla ohranilo ne le v Mehiki, marveč tudi v mnogih drugih ameriških državah, kamor dovajajo to rastlino v velikih množinah. Prodajajo ga zelo drago. Če hoče rdečkožec počastiti svojo rodbino ali prijatelje s porcijo svetega kaktusa, mora prodati dve kravi ali devet ovnov. Draginja čudodelne rastline izpodriva njen kult v židovskih državah bolj nego uradna prepoved in kazni. Ameriške oblasti nabiž nikoli ne bodo popolnoma zatrlje sekti, ki časte kaktus kot božanstvo. Nasprotno, zadnje čase je nastalo mnogo svetišč, okrog katerih se zbirajo čestilci svetega peyotla in nastopajo javno kakor prvi kristjani. Celo med belokožci v Kaliforniji je ta rastlina tako priljubljena, da rasto tajne organizacije, nazvane peyotlodžge, kakor gohe po dežju.

Peyotl, čarobni kaktus, ki ga časte stotisoči rdečkožcev kot božanstvo, je že od nekdaj zanimal raziskovalce in učenjake. Guverner države Utah je sicer že davno napovedal peyotlu križarsko vojsko, ni pa mogel zabraniti indijanskim ekspedicijam, da bi se po cele tedne ne postile, samo da najdejo najmanjšo zalogo kaktusovih listov. Ogromne procesije za kaktusom se pričnejo navadno začetkom septembra. Ob tem času so vsa indijanska plemena ob vzhodu Sierre de Navarit na nogah. Poganski svečeniki prižigajo svetli ogenj, možki več dni in noči zaporedoma molijo, ženske pa pripravljajo močnem vse potrebno za dolgo, zelo naporno potovanje. Tik pred odhodom se morajo vsi čestilci svetega kaktusa pet dni postiti.

Peyotl je majhna rastlina, ki raste v kotlinah med visoko travo. Indijanci trdijo, da se rastlina sama skriva, da bi je roka belokožca ne mogla oskruniti. Pred leti je bilo svetih kaktusov v izobilju, zdaj so pa že redki. Neizkušeni belokožci, ki se mu posreči pridržati se indijanskim ekspedicij, išče navadno dva ali tri dni zaman to dragoceno rastlino. Rdečkožci podnevi spe ali molijo, ponoči pa gredo na lov za svetim kaktusom. Spotoma opravljajo raz-

ne verske obrede. Kako napore so te ekspedicije, priča dejstvo, da je od naselbin do krajev, kjer raste sveti kaktus, najmanj 400 km. Udeleženci ekspedicije se brez dovoljenja svojega poglavarja ne smejo ganiti. Poglavar gre spredaj, za njim se pa vije dolga procesija Indijancev, ki morajo ves čas molčati. Poglavar se naziva šaman, ali oče ognja, ker ima samo on pravico zažigati ogenj. Sveti ogenj se zažiga na ta način, da drgne poglavar les ob les. Lahko bi sicer kupil vžigalce, toda s tem bi kršil obrede svojega plemena. Strelnega orožja Indijanci na teh ekspedicijah nikoli ne rabijo. Vse, kar spominja na kulturo belokožcev, je na dolgem, napornem potovanju strogo prepovedano. Izmučeni in sestradani Indijanci dobe na predvečer iskanja nekoliko kaktusovih listov, ki učinkujejo baje tako, da lahko z zavezanimi očmi najdejo sveto rastlino.

Sveti kaktus je omamno sredstvo, ki učinkuje počasi. Toda omamljenost traja več ur. Sok svežih plodov vpliva baje tako, da vidi človek najkrajše vizije. Vsi srednjeveški pisatelji, ki so se pečali s peyotlom, pravijo, da je te vrste kaktus izborno zdravilno zelišče. O tem so prepričani tudi moderni zdravniki, ki so ugotovili da je v svetem kaktusu mnogo alkaloidov. Mehikiški vtrmari zalagajo evropske učenjake s svežimi peyotli, o katerih se še zdaj govori, da imajo v zdravstvu veliko bodočnost.

Medeni tedni na drevesu

Farmer Morgan Emig blizu Hellama v državi Pensilvanija se je pred leti oženil in bil je menda do ušes zaljubljen in poetično navdajen, kajti s svojo ženo se je zatekel visoko med košate vrhove dreves, med ptice pevke in čebele, ki so brenčale okrog mladih zakoncev, ko sta uživala sladkosti medenih tednov. Farmer je zgradil hišico na visokem drevesu. Mož ima pa dobro srce in daje svoje romantično bivališče na razpolago tudi drugim novoporočencem.

Hišica med vejami mogočnega drevesa je zgrajena tako trdno, kakor enodružinska vila na zemlji. Ima električno razsvetlavo, štedilnik, spalnico, salon in balkone na strani. Spalnice farmer si je omislil celo radio, in ko je praznoval svatbo, je plesalo med vejami 26 gostov. Hišica je namreč privezana z debelimi žicami tako, da se ni bači, da bi padla z drevesa. Med vejami so pritrjeni udobni pleteni naslanjaji in mreže, v katerih se farmer s svojo boljšo polovico guga. Vse poletje preživita mlada zakonca na drevesu.

Roparski umor v Budimpešti

V Budimpešti je bil v četrtek popoldne izvršen roparski umor, ki je razburil vse prebivalstvo. Žrtev zločina je bila neka služkinja, ki je branila lastnino svojega gospodarja. K sreči je bil morilec takoj po umoru prijat.

V Kiralyjevi ulici, sredi mesta, stanujeta zakonca Varsa. Mož je arhitekt. Ko je v četrtek popoldne prišel domov, je našel stanovanje odprto, kar se mu pa ni zdelo sumljivo, kajti vedel je, da je služkinja doma. Stopil je v predsobo, obesil svršnik na kljuko in stopil v sobo. Poklical je služkinjo, ko je nenadoma opazil nekega moškega, ki je v večjo košaro pod pazduho bliskoma skočil iz sobe in se pognal po hodniku in stopnicah. Arhitekt je med tem opazil, da leži njegova služkinja v mlaki krvi. Takoj je stekel za beguncem in kričal na ves glas: Morilec, zločinec!

Seveda so kriki takoj alarmirali vse hišne prebivalce in beguncu je v trenotku, ko je hotel skočiti iz veže, hišnik zastavil pot. Morilec se pa ni hotel udati in je zakričal: »Pusti me, ali pa senca zmaje z glavo, čim zaplola plamen v petrolejki, ki stoji vsak večer na moji mizi. Ne morem odvrtni pogleda od svoje sence. Ta prizor je grozen in vendar ne morem zafinisti oči, da bi ga ne videl. Imam občutek, da stoji za mojim hrbtom in da mi zdaj zdaj skoči za vrat kakor divja zver, ki je zavohala človeško kri. In vendar me neka tajna sila vleče, da se ozrem in pogledam senci v strašno, mračno lice. Oh, ko bi je mogel planiti iz sobe brez nje, zakleniti za seboj vrata in bežati daleč proč od nje! Pa vem, da mi bo sledila, kamorkoli se napotim. Povsod me spremlja, vse vidi, kar počnem, vsak moj korak ji je znan. In ta zavest je tako strašna, da se bojim, da zblaznim.

Spominjam se, kako sem prvič zagledal tega prokletkega dvojnika, ki pozna vse moje življenje in me ne pusti niti za hip samega. Celo takrat, ko sem mislil, da sem sam, je bil z menoj — ta prokleti dvojnik — vse je videl, vse izvohal. Režal se mi je v obraz in posnemal vse moje kretnje. Zdelo se mi je celo, da je uganil moje misli, moje strašne misli, ki sem se jih sam bal. A on, moj dvojnik, se je plazil za menoj in mi gledal v dušo, kamor je segel izkušnjavec s svojo koščeno roko.

Tista noč mi ostanje vse življenje v spominu. Moja žena je ležala nepremično v postelji, pokrita z atlasno odejo. Na svetli odeji blizu njene glave je bil velik madež od razlitega lekarstva. Ta

te ubijem!« Hišnik se ni ustrašil, marveč je begunca, kljub temu, da se je branil in upiral, kmalu obvladal. Na pomoč so prihiteli še drugi in kmalu je bil begunc razorožen. Pozvali so policijo, nakar je bil prepeljan na kriminalni urad. Dognali so, da gre za 28-letnega čevljarskega pomočnika Aleksandra Urbana, ki je često prihajal k služkinji Juliji Szallos v vas.

Na policiji je rekel, da se je s služkinjo sprl, med prepričkom ga je pa hotela udariti z likalnikom. Iztrgal ji je likalnik iz rok in jo dvakrat udaril po glavi. Ko se je okrvavljena zgrudila na tla, je potegnil čevljarski krivec in ji prerezal vrat. Nato je hotel pobegniti, pa so ga prijeli.

Seveda je policija takoj dognala, da morilec laže in da gre za navaden roparski umor. Ta sum potrjuje tudi dejstvo, da je imel mož pripravljeno celo košaro pokradene robe, ki jo je hotel odnesti. V stanovanju je našla komisija vse razmetano, omare so bile polomljene, perilo, obleke in drugi predmeti so ležali razmetani po sobi. Ko so morilca peljali v sobo, kjer je ležala njegova žrtev, ni kazal nobenega kesanja, marveč je igral vlogo užaljenega, hoteč napraviti vtis, da je služkinja sama kriva nesreče. Izročili so ga sodišču.

Čudovito dete

V Košicah na Slovaškem vzbuja splošno pozornost 4letni sinček piskrova Imbricha, ki je neverjetno talentiran za matematiko. Te dni je nastopil talentirani deček pred komisijo srednješolskih profesorjev, ki je ugotovila, da je njegov talent presenetljiv. Gimnazijski ravnatelj Beniač je privedel v razred dečka plavih oči, kodrastih las in simpatičnega obraza. Vprašal ga je: Rojen sem 28. oktobra 1878. Koliko sem star?

Deček je na splošno začudenje takoj odgovoril: Stari ste 50 let. — A koliko dni sem preživel? Deček je pomislil in odgovoril: — Danes, 7. maja je minulo od vašega rojstva 21.727 dni.

Profesor matematike Kratky je napisal na tablo 60×37 in vprašal dečka, koliko je to. Deček je stopil predenj in odgovoril smeje: — Nikar se ne trudite s tako enostavnimi računi. To lahko izračunam tudi na pamet. $60 \times 37 = 2220$.

Profesorji so ostrmeli. Dajali so mu še razne druge matematične naloge in deček je računal kakor računski stroj. Profesorji pravijo, da je piskrovoev sinček nedvomno eden največjih so-dobnih fenomenov.

Senzacija praškega procesa

Ljudem slabih živcev ostane četrtekova obravnava praške porote vse življenje v spominu. V četrtek je namreč nastopil kot priča morilec brat Matej Mihalko, ki je hotel rešiti svojega brata in je krivo pričal. Sodišče ga je dalo vprico porotnikov aretirati. Mož je nastopil pred poroto zelo samozavestno, gestikuliral je in napravil vtis priče, ki hoče porotnikom sugerirati svoje nazore. S krivim pričevanjem bratu seveda ni pomagal in v tem je vsa tragika njegovega nastopa. Obtoženec Mihalko je vzklilil videč, da vodi paznik njegovega brata v zapor: — Saj vidite, da je od rojstva živčno bolan!

Med občinstvom je zavladalo splošno razburjenje. Zanimivo je, da sta bila dva praška lista v četrtek zaplenjena, ker sta zavzela stališče napram obtožencem, zlasti dr. Klepetarju. Mihalkov brat je bil zaslišan popoldne. Mož je bil svojčas notarski praktikant. Ker je kompromitiran pri fingirani svatbi, je senat po kratkem posvetovanju sklenil, da ne sme biti kot priča zaprišežen. Matej Mihalko je izpovedal, da je vladala v stanovanju njegovega brata Sodoma in Gomora, ko so se vrtni od fingirane poroke. Šele tam je bilo rečeno, da je bila svatba komedija. Prišlo je do srditega prekanja med Margito in Mihalkovim bratom in dr. Klepetar je priznal, da je bila poroka fingirana. Ma-

tej Mihalko je ostal z Margito sam do večera, ker so odšli drugi v kavarno. Splošno ogorčenje je zavladalo med porotniki in občinstvom, ko je Matej Mihalko izjavil, da je treba o mrtvih sicer govoriti dostojno, vendar pa mora priznati, da ga je hotela Margita zapeljati. Izjavil je tudi, da je imela pokojna ljubavno razmerje z nekim Indijancem in da je bil register njenih ljubčkov sploh zelo obsežen. Priča je izpovedal v nasprotju z obtoženci in drugimi pričami in to je dalo državnemu pravdniku povod, da je zahteval njegovo aretacijo.

S svojo hčerko se je hotel poročiti

Letos začetkom marca se je zgasil pri varšavskem rabinu prileten bogat Žid iz južne Afrike in se dogovoril z njim glede poroke. Rabinu je takoj plačal določeno takso. Na njegovo vprašanje, kdo je ženin, je odgovoril, da predloži svoje dokumente, ko pride z nevesto k poroki. Pripomnil je samo, da stanuje v prvovrstnem hotelu. Rabin je pripravil vse potrebno za svatbo, toda lahko si mislimo njegovo presenečenje, ko se določenega dne zarčenja nista zglasila pri njem. Šele proti večeru je prišel k rabinu prileten gospod z mlado devojko in mu pripovedoval sledečo storijo:

Pišem se Nachum Lewental, Rojen sem bil v černigovskem okraju Studiral sem na teološki fakulteti v Varšavi. Ker so pa bili moji roditelji siromašni, sem bil navezan na plemenita srca bogatih Židov. Enkrat v tednu sem obdvoval pri bogatem varšavskem Židu, zelo gostoljubnem lesnem trgovcu. — Kmalu sem se zaljubil v njegovo hčerko. Hotela se je poročiti z menoj, toda oče je bil odločno proti. Hčerka je pa sklenila poročiti se proti očetovi volji. Ko je prešla nekega dne od očetovega odjemalca večjo vsoto denarja, je pobegnila z menoj v Nemčijo, kjer sva se poročila. Toda trdovratni oče je naju ovačil policiji. Mene so aretirali in zaprli, mojo ženo pa poslali nazaj v Varšavo. Oče je hotel izposlovati razpoko, kar se mu pa ni posrečilo, ker je

bila njegova hčerka že noseča. Čez nekaj mesecev se je rodila hčerka, toda moja žena je takoj po porodu umrla.

Ko so me izpustili, sem odpotoval v Južno Afriko, kjer mi je bila sreča zelo naklonjena. Postal sem lastnik tovarne za izdelovanje klobukov in solastnik brusilnice dijamantov. Nedavno sem se vrnil v domovino, kjer sem zvedel, da so mi roditelji umrli in da je moja hčerko adoptirala neka varšavska rodbina, ki je pa nisem mogel najti.

Kot premožen samec sem se hotel drugič oženiti. Kmalu sem se seznanil s siromašnim dekletom, s katerim sem se zaročil. Pred poroko sem pa hotel z nevesto posetiti grob svoje prve žene. Ko sva prišla na pokopališče, je moja nevesta zaplakala in vzklila »mamica, mamica!« Groza me je obšla, ko sem spoznal, da je moja nevesta moja hči, ki sem jo tako dolgo zaman iskal. Seveda ni moglo biti govora o poroki in zato vas prosim, da mi oprostite, da sem vas nadlegoval. Ženiti se sploh ne mislim, ker imam odraslo hčerko.

Zanimivosti iz letalskega sveta

Te dni so listi poročali, da je morje na ameriški obali naplavilo steklenico, v kateri je bila baje vest princese Loewenstein, ki jo je zadel na prekoceanem poletu tragična usoda. Iz Pariza pa prihaja sedaj druga vest. Bretanski mornar Bihan je baje potegnil iz morja pri Chautelinu steklenico, v kateri je bil listek z napisom: S. O. S. Izgubljeni v bližini Nove Fundlandske. Nungesser - Colli. Listek ni bil popisan s svinčnikom ali črnilom, marveč očitno vidno z oglenjeno vžigalico. Steklenica je bila izročena ministrstvu za zračni promet.

Iz Montreala poročajo, da je »Bremen« že popravljena in pripravljena k startu. Oba nemška letalca nadaljujeta polet okoli Amerike in sta včeraj pristala v Clevelandu.

Avtomobilski kralj Henry Ford je imel te dni v gostih polkovnika Lindbergha. V poučenih krogih zatrjujejo, da je to v zvezi z novim prekocean-skim poletom, ki bi ga financiral sam Ford.

Po turneji pevskega zbora Glasbene Matice

Naš odlični pevski zbor, ki je žel na Češkoslovaškem uspeh za uspehom, je navezan sam nase, ker se vlada ne zgane, da bi mu nudila vsaj skromno denarno podporo.

Ker je pevski zbor »Gl. M.« ljubljanske završil svojo pevsko turnejo po Čehoslovaškem in Dunaju tako odlično in nadvse častno za Slovence in za celo našo krajevino, bi kazalo izpregovoriti nekaj besed k temu velikemu podvzetju našega reprezentančnega pevskega zbora.

Kie se je porodila ideja za to turnejo? Naši glasbeni javnosti je gotovo znano, da je bil pevski zbor »Gl. M.« že opetovano vabljen od čeških pevskih zborov kakor »Smetane« iz Praze — »Smetane« in »Hlahola« iz Plzne, moravskih učiteljev iz Brna in dr., ki so pred in po vojni koncertirali v Ljubljani. — Bil pa je vabljen tudi na Poljsko — na Dunaj že večkrat — lansko leto je dobil toplo vabilo za festival v Frankfurtu. Zbor je bil tako rekoč že tik pred odhodom — pa je v zadnjem trenutku radi »prevelike« podpore od države moral ostati lepo doma.

Končno se je koncertni mošter in dolgoletni vodja zbora g. Hubad odločil za turnejo po Čehoslovaškem in za koncert na Dunaju. Ideja zborovodje je bila v zboru samem z navdušenjem sprejeta tem bolj, ker se je večini zbora odiral popolnoma nov svet in ker je bila ta turneja takorekoč finale velikega slovenskega pevskega festivala v Pragi. G. ravnatelj Hubad in zbor sta se zavedala velike naloge in odgovornosti, ki jo prevzemata s tem drznim korakom. kajti napotiti se med najkulturnejši narod slovanski je bila dolga riskantna zadeva. Toda Hubad je šel pogumno na delo — zbor mu je z železno disciplino sledil — volja in resnost zmagala. Mnogo znojnih uric za dirigenta, kakor tudi za pevce je poteklo, toda veliki cilji jih je navduševal in jim vlival novo dobro voljo.

Tako na eni strani zbor in nega vodja. Na drugi strani pa zopet stroji močne konstrukcije v osebi ravnatelja g. Mahkote. Le-ta je z niemu lastno spretnostjo vodil vse tehnične priprave, obširno korespondenco, obiskal osebno vsa mesta, kjer so bili projektirani koncerti kalkulariral, dajal direktive na vse strani, bodril in vodil turnejo do konca. Postavil je res popolnoma moža. Zvesto sta mu stala ob strani pisarna glavnega društva in pevski odbor. Koliko je bilo dela samo radi izposlovanja potrebnih dopustov, je skoro neverjetno. Ko so bili dotikani in razposlani plakati in dvojezični sporedi, položene razkavcije, zbor naštudiran, potni listi v redu, dopusti in denar v žepih — je g. zborovodja vzklilil: »Hvala bogu doma je končano, hujše nas še čaka, — toda zaupamo v voljo in naš študij!«

30. aprila popoldne je nastopil 108 članski mešani zbor svojo dolgo in naporno pot. Zbor je bil sestavljen sledeče: 11 I. tenorjev, 12 II. tenorjev, 17 I. basov, 16 II. basov, 18 I. sopranov, 12 II. sopranov, 12 I. altov in 10 II. altov. Pevcem sta se pridružila še komponisti Lajovic in Pavčič in nekaj ožjih prijateljev zbora. Skupno je štela ekspedicija 117 članov.

Ze prvi pevski nastop v Budievicah je pokazal, da so češka tla zelo vroča in da bo treba napeti vse sile, da bo zbor dosegel uspeh. To je zbor tudi storil in uspeh ni izostal. Od mesta do mesta je naraščalo navdušenje za našo lepo pesem, tudi najkritičnejši mest Praga in Brno sta bili dobljeni. In kot zadnji tudi Dunaj. Vse

kritike v češkem in nemškem časopisu so bile en sam izraz laskavega priznanja in pohvale. Dragocene so izjave mnogih najodličnejših čeških skladateljev in muzikov, češ da je petje zbora »Gl. M.« najvišja zborovska kultura in da je zbor sposoben tekmoovati z najboljšimi evropskimi pevs-skimi zbori.

Te izjave in ocene niso samo v čast pevskega zbora »Gl. M.« in moštru Hubadu, nego vsem Slovincem in tudi celi državi. Slovenci smo bili vedno skromni in boječji. Naši umetniki, solisti kakor tudi pevski zbori navadno menijo, da so s svojo kariero, ki so jo dosegli doma, storili že vse, dočim drugi, dostikrat manj poklicani v tujini v imenu jugoslovenske zastopajo več ali manj srečno tudi nas. Matična turneja je sedaj živ dokaz, da se Slovincem z vsrtašnim, marljivim in temeljitim študijem tudi na polju zborovske kulture ni treba sramovati tufine. Treba je jemati vzgled na našem šolstvu, ki zavzema danes na polju telesne kulture med evropskimi narodi prav odlično mesto. To so uspehi vztrajnega, nesebičnega težkega dela, uspehi volje in železne discipline. Ako je slovenska pesem prvič po vojni dosegla v tujini tako krasen uspeh, ako je eden največjih čeških komponistov izjavil, da bi Matični mešani zbor letos na festivalu v Pragi zavzel gotovo prvo mesto med mešanimi zbori, — naj bi hle te laskave besede pevskega zboru »Gl. Matice« je v spodbudo k nadaljnjemu, še intenzivnejšemu delu, da ga bomo na prihodnjem mednarodnem festivalu gotovo videli med prvimi svetovnimi zbori. V interesu Slovencev kakor tudi v državnem interesu je, da nas pevski zbor »Gl. M.« predstavi prihodnje leto tudi Francozom in Angležem, kar bi dvignilo ugled naše države vsaj toliko, kolikor 10 slabih in dragih diplomatov. Tako moralna plat turneje. Kako pa izgleda turneja s finančne strani? Zanimivo je, da zbor »Gl. M.« ni dobil za to svojo naporno in trudopolno pot tiste podpore od države, kot bi jo po vsej pravici zaslužil in je bil vezan zgolj na svoje skromne prilhanke in na — dolg. Skupno je bilo zboru za to turnejo od raznih strani naklonjenih 34.000 Din. Kar je mnogo premalo za tako veliko podvzeje.

Slovenci smo bili in smo še vedno zbox tiste preklicane skromnosti in nepotrežljivosti vedno zastopavljene; poznaio nas samo pri »daj«, pri »dobi« nam pa kažejo fige. Dolžnost merodajnih faktorjev je, da »Gl. Matice« izposlujejo ono podporo, ki jo je država dolžna nuditi kulturni instituciji, ki jo je v svetu tako dostojno zastopala.



V. M. Dorošević.

Senca

Sama sva v sobi. Jaz in moja senca. Luč gori nekeje za mojim hrbtom. Sedim na stolu kakor na konju in zrem na svojo senco. Ona leži na tleh, potem spleza na steno in mi kima s svojo ogromno, spačeno glavo. Če dvignem glavo, postane senca še večja, spleza pod strop in se razširi tako, da jo je polna soba. Sledi mi, posnema vse moje kretnje, reži se mi v obraz, jaz pa stiskam v divji jezi pesti in ji ne morem do živga, da bi jo treščil ob tla, to prokleto pričo vsega nelanja.

Ne morem se je iznebiti. Če pobesnim in planem na njo, se zvije pri mojih nogah v kolač in izgine ali se mi pa ovije okrog nog kakor kača, ki mi hoče zasadiji svoj strupeni zob v stegno. Če začnem begati ves iz sebe po sobi, skače iz ogromnih skokih od stene do stene natik prikazni, ki preži na vsak moj korak in ki mi vsak hip prekriža pot.

Senca je povsod. Pojavi se na vratih, na steni pod sliko, v kotih, nagiblje se nad menoj, razprostira se od ene stene do druge, od stropa do tal. Z roko ali nogo ne morem ganiti, da bi se njene ogromne tace ne premikale po steni, pripravljene vsak hip zgrabiti in zadušiti me. Ves trd od groze stojim pred njo in se bojim premakniti nogo ali roko. Mirno moram gledati, kako

G. W. Appleton.

Skriynost stare vojvodinje

Roman

Dolgo je bilo vse tiho. Slednjič je prišel zdravnik. Stopil je naravnost k meni, ko sem mu hitel naproti v buduar, in takoj sem spoznal, da imam opraviti z izkušenim zdravnikom. Povedal mi je, da je poznal mojega očeta in da je visoko cenil njegovo strokovno znanje. Povedal sem mu, kaj se je zgodilo z vojvodinjo in kaj sem za prvo sio ukrenil. Z mojimi ukrepi se je popolnoma strinjal.

— Saj boste razumeli, gospod doktor, sem dejal, da sem v kočljivem položaju in da bi nerad prevzel vso odgovornost.

Priklimal je in odvedel sem ga v spalnico, kjer sem ga predstavil vojvodinji Mariji, ki jo je takoj spoznal. Vojvodinja se je umaknila, da bi mogel nemoteno preiskati ubogo staro. Sirota je ta čas očividno zaspala. Zdravnik jo je pregledal in se obrnil k meni, rekoč:

— Imenitno! Pozneje ji dajte malo digitalisa. Morda jo rešimo. Ne zdi se mi neobhodno potrebno, toda da zadostim formi, se čez četrte ure vrnem.

Z vojvodinjo Marijo sva ga spremila do vežnih vrat. Tu sem mu prijateljsko stisnil roko in zopet sva bila z vojvodinjo sama.

— Malo je manjkalo, da ni umrla, sem dejal.

— Tudi meni se je zdelo, da je konec njenega trpljenja. Ta čas, ko ste se odpeljali po lekarstva, bi bila sama od strahu skoraj umrla. Kaj mislite, ali jo bo mogoče rešiti? Ali mislite, da bo okrevala?

— Tega vam ne morem povedati. Noben zdravnik ne ve, kakšne posledice utegne imeti kap. Morda ozdravi in bo še dolgo živela, ali pa se napad ponovi in —

— Razumem. Uboga starica! Mislim, da se dobro zaveda kritičnega položaja, ker je v naši odsotnosti poslala po svojega notarja Onellija, ki je dolga leta upravljal njeno imetje. Benedetto je šel ponj. Notar lahko vsak hip pride. Po-

mislite, kaj lahko nastane iz tega. Vittorio je odgovoren za vse.

— Za vse, sem ponovil. Komaj čakam, da se srečava. Pri prvi priliki se oglašim pri njem.

Prijela me je za roko in mi jo prijateljsko stisnila, rekoč:

— Prav imate! Vem, kaj hočete reči in vesel me, da ste tako energični. Toda svarim vas, bodite opreznili! Vem, da je vam šel že pri prvem srečanju na živce, toda —

Ni izgovorila svoje misli. V tistem hipu so se odprla vrata in Benedetto se je umaknil na pragu staremu, sivolasemu gospodu. Starec se je začudeno ozrl na mlado vojvodinjo. Stopil je k nji in se ji globoko priklonil, rekoč:

— Draga vojvodinja Marija! To je res prijetno presenečenje. In kako blagodejno je vplival na vas londonski zrak. Človek bi mislil, da ste se dali pomladiti. Zdi se mi, kakor da se že dolga leta misva videla.

— Da, štiri leta se že misva videla, je pripomnila vojvodinja. Dovolite, gospod Onelli, da vas seznanim z doktorjem Perigordom iz Londona. Onelli se je priklonil:

— Perigord, Perigord! Je-li mogoče — da —

— Da, da, ga je prekinila vojvodinja. Da, zelo verjetno je, da ste bili pravni zastopnik tega gospoda.

— Dr. Julija Perigorda v Via Babuino?

— To je bil moj oče, sem odgovoril.

Stari gospod mi je krepko stisnil roko.

— Zelo me veseli, dragi doktor, da sem se z vami seznanil. Vašega očeta sem visoko cenil in zdaj je usoda hotela, da sem spoznal njegovega sina.

Obrnil sem se k vojvodinji in zašepetal:

— In vrhu tega še pod to streho. Kako čudna so pota usode.

Predno je mogla vojvodinja kaj odgovoriti, se je pojavila na pragu strež-

nica in jo odvedla. Kmalu se je vojvodinja vrnila, rekoč:

— Gospod Onelli, vojvodinja bi rada govorila z vami četrte ure med štiri in petimi o trgovskih zadevah.

— Ali se počuti dobro? sem vprašal.

— Zelo dobro.

— Porabim to priliko, da se pomemim z Benedetto, sem dejal in odšel iz sobe.

Toda Benedetto mi bilo videti nikjer.

Vratar mi je dejal, da je odšel proti Angelskemu gradu. Sredi Vie Paula je bila krčma. Vratar je dejal, da je Benedetto najbrž zavljal, ker ga rad pije. In ko sem stisnil vratarju pet lir, je bil prepričan, da je Benedetto v krčmi. Spremlil me je do bližnjega vogala in mi pokazal ulico, v katero bi moral zaviti.

In res sem našel v označeni krčmi Benedetto pri steklenici vina. Sedel sem k njemu.

— Ali radi pijete to vino? sem ga vprašal. Ali bi ne hoteli kake boljše kapljice?

— Ne, pri tem vinu sem se postaral in priznam moram, da mi od vseh vrst še najbolj diši.

— Ali right, sem dejal in naročil steklenico falmskega in dva kozarca. Benedetto se je zaiskrile oči, ko je zagledal steklenico izborne kapljice. Trčila sva, in ko je Benedetto segel že po drugem kozarcu, sem dejal:

— Zdaj pa, dragi Benedetto, mi dovolite nekaj vprašanj. Ali se je Salvatori vrnil v palačo?

— Da, gospod doktor. Doslovno sem mu sporočil vašo željo.

— In kaj je odgovoril?

Benedetto je izpraznil že tretji kozarec, preden je odgovoril:

— Zelo malo, gospod doktor. Dejal je, da mu je zelo žal, da se ne more seznaniti z vami, ker je dobil iz Sienne brzjavko, da je njegov oče na smrtni postelji. Ker je bilo do odhoda vlaka komaj 20 minut, je hitel na kolodvor, dasi bi bil zelo rad govoril z vami.

Zaničljivo sem se nasmešnil. Tudi Benedetto se je zarežal.

— Dobro, sem dejal, za enkrat je odnesel celo kožo. Iz njegovega vidika je še najbolje, da je odnesel pete. Meni je na žal, da se misva že zdaj srečala

Zdaj pa, Benedetto, še nekaj važnih vprašanj: Ali ste poznali mojega očeta?

— Seveda, gospod doktor. Bil je mož visoke postavbe in zelo galanten. Pozna se vam, da ste njegov sin. Per Bacco — človek bi mislil, da sedi pred menoj on. Še nikoli nisem videl dveh ljudi, ki bi si bila tako podobna.

— Tako? Ali se je z vojvodo Frangipanim prepiral? In kaj je bilo vzrok prepiru?

Da spravim iz njega čim več podatkov, sem mu našel četrte kozarec vina.

— Oh, seveda, gospod doktor, pa še kakšni prepiri so bili! Zaradi vojvodinje Elene, ki leži zdaj tu težko bolna, sta se sprla. Vojvoda jo je razžalil in celo pretepal jo je. A vaš oče, ki je bil slučajno navzoč, mu je prisilil krepko zausnico. Še nikoli nisem videl tako burnega prizora. Prvi hip nisem vedel, kaj se je zgodilo, ko sem pa videl vojvodo, kako je zlezel izpod mize, —

— Na zdravje, Benedetto, le pijte, da boste lažje pripovedovali, sem dejal in naročil drugo steklenico.

— Vaš oče je bil mož plemenitega značaja.

— Da. In drugi dan se je vršil dvo-boj, kaj ne?

— Drugo jutro, gospod doktor, na vse zgodaj. Ponoči je deževalo in tla so bila spolzka. Nesreča je hotela, da je vaš oče spodrsnil.

— Torej ni bilo vse v redu?

— Ne bom trdil, da ga je vojvoda ubil zahrbtno. Toda vsak človek ima svoje oči in meni se je zdelo, da je vojvoda izbral nesrečno naključje in —

— Ubil mojega očeta?

— Nekako tako je bilo, gospod doktor. Vaš oče je bil še živ, ko so ga pripeljali v kočiji domov. Še isto noč je Vittorio, ki še ni bil vojvoda, marveč samo dedni princ, odpotoval. Ostal je na potovanju več let in šele po Enricovi smrti se je vrnil.

Vstal sem.

— Pijte, Benedetto! Rad bi, da me takoj odvedete na vrt in mi pokažete kraj, kjer je moj oče padel.

Vrnila sva se torej v staro palačo in Benedetto me je odvedel čez veliko tlakovano dvorišče k železnim zamreženim vratom v ozadju in dalje na vrt, ki je bil v starih časih lepo obdelan.

zdaj pa zapuščen in zanemaren. Pomaranče so gnile na drevesih, cvetje oleandrov je odpadlo, visoke žive meje že več let niso bile postržene. Sredi vrta je bil velik bazen, v katerem je stala preperela nimfa, obdana z delfini. Voda v bazenu je bila umazana tako, da bi nobena riba ne mogla živeti v nji.

— Tu je dotični kraj, je dejal Benedetto. Dvobojs sem gledal skozi ograjo. Vaš oče je stal pri temle hrastu in ker mu je sijalo sonce v obraz, ni mogel dobro videti svojega nasprotnika. Vojvoda je stal pri onemle lavorjem grmu. Borila sta se 10 minut. Zdelo se mi je, da zna vaš oče izbornu sukati rapir in da bo zmagal, toda naenkrat mu je spodrsnilo in —

— In kaj se je zgodilo?

To vprašanje je prišlo nepričakovano iz ust nekoga, ki je stal za nama in prisluškoval. Hitro sem se obrnil in zagledal pred seboj vojvodo.

— Prihajate kot nalašč in takoj vam odgovorim na vprašanje: Ko ste videli, da je vašemu nasprotniku spodrsnilo, ste mu zasadih rapir v prsa. To je bilo viteško in plemenito delo, gospod vojvoda, sem dejal zaničljivo.

Vojvoda je prebledel.

— Ker me žalite, gospod doktor, vam vračam žalitev. Vi ste lažnjivec.

— Dobro, imenitno! sem vzkliznil. Zdaj je zadeva enostavna. Slišali ste, kaj je dejal vojvoda, Benedetto. Ostanite tu. Stopite pred vrata in ne pustite nikogar na vrt. Glejte in pazite dobro, kaj se bo zdaj zgodilo. Torej lažnjivec sem, sem pripomnil in se obrnil k vojvodi. Za to psovko boste odgovarjali. Preden pa preideva k obračunu, bi rad omenil nekatere svoje laži. Iz podlega nagiba, ki mi je zdaj dobro znan, ste se vedli več let napram svoj svakinji, vojvodinji Eleni, kot brezobziren strahopetec. Ker ste to ubogo, obžalovanja vredno damo žalili in pretepli, je vas moj oče po pravici kaznoval, kakor bi storil na njegovem mestu vsak pošten človek. Ker ste dobili zaslužen plačilo, ste fraziral nekaj o razžaljenju časti in pozvali mojega očeta na dvobojs. Moj oče bi vas moral pretepti kot psa, toda bil je preslab in predober. Pristal je na vaš zahrbtni predlog in padel je kot žrtev vaše podlosti.

Javna dela v Ljubljani

Izpopolnitev javne razsvetljave in napeljave plina. — Nove stanovanjske hiše. — Nove mestne komunikacije. — Razširjenje kanalizacije. — Adaptacije mestnih poslopj.

Na zadnji seji občinskega sveta je župan dr. Dinko Puc obširno poročal o raznih javnih delih, ki so se v Ljubljani izvršila in ki se imajo letošje izvršiti. Iz tega poročila posnemamo naslednje podatke.

LJUBLJANA IN DRUGA MESTA.

V zadnjem času so se še posebno pomnožile razne interpellacije in predlogi za razširjenje in izboljšanje ljubljanskega cestnega omrežja ter hodnikov. Vsak interpellant, odnosno prosilec, ki se obrača na svojo občino, smatra — naravno — svojo prošnjo odnosno željo kot tako upravičeno, da se mu zdi silno krivično, ako se tekom 14 dni njegov predlog ne izvrši. Ker se to razpoloženje v omenjenem pravcu vedno bolj manifestira v raznih vlogah in osebnih predstavkah, je potrebno ugotoviti:

Razne vloge in kritike postavljajo v cestnih zadevah kot vzor poslovanje Zagreba, posebno pa nemških mest. Pripomniti je treba, da je Zagreb v resnici glede urejanja cest dosti pred Ljubljano, izda pa tudi okoli 10 krat več za urejanje in tlakovanje ulic kakor Ljubljana. Razen tega je treba opozoriti tudi na status odnosno sklep, po katerem so prizadeti zagrebški posestniki dolžni prispevati direktno k napravi cestne kanalizacije. Poleg tega morajo izvršiti povsem na svoje stroške za napravo cest, kakor hitro se nahajajo njihove zgradbe izven določenega ozemlja, ki je omejeno s posebnim sklepom občinskega sveta (to je sedaj okolica Sajmista). Napraviti morajo torej ceste, in ga tudi vzdrževati posestniki parcel, ki se v dotični ulici nahajajo. Pa tudi glede kanalizacije je zagrebški statut povsem drugačen od ljubljanskega predpisa. Ako se napravi cestna kanalizacija, morajo prispevati posestniki na vsaki strani ulice po eno tretjino, in le končno tretjino da zagrebška občina. To velja za vse cestne kanale do višine svetlega profila 1,20 m in le pri abnormno velikih kanalih (zbiralnikih) nastopi kot plačnika zagrebška občina, ki pa likvidira račun iz splošnega posojila za kanalizacije, kateri stroški se torej amortizirajo iz celokupnih dohodkov zagrebške občine.

Glede nemških mest pa je treba opozoriti še na dosti strožje predpise od zagrebških, kajti tako zvani »Fluchtliniengesetz« z dne 2. julija 1875, veljaven za vsa Nemčijo, namreč določa, da zahteva občina lahko od prizadetih parcelnih posestnikov za kompletno napravo cest povračilo naslednjih stroškov: a) eventualne izdatke o priliki pridobitve cestnega sveta, b) izdatke za napravo cestne kanalizacije, c) izdatke za napravo razsvetljave, d) izdatke za vsa zemeljska in tlakovalna dela in dobave in to ne le pri dohodkih, marveč tudi pri tlakovanju cest, d) izdatke za vzdrževanje te komunikacije tekom prvih petih let.

Omenjeni zakon določa, da se stavbno dovoljenje izda šele potem, ko so na dotično parcelo odpadajoči stroški pri občinski blagajni vplačani.

V Ljubljani pa se splošno smatra, da je mestna občina molzna krava, iz katere se da izbiti prav vsem za napravo cest. To se posebno kaže pri razpravah o odstopanju sveta v cestne svrhe, kjer mora mestna občina napravljati izdatke, ki niso v prav nikakem razmerju s ceno stavbnega sveta na istem kraju, kajti mnogokrat gredo zahteve takih posestnikov tako daleč, da zahtevajo v bistvu celo 4 do 5krat več za cestni svet, kot znaša vrednost stavbnega sveta na istem kraju. Pa tudi ob priliki raznih parcelacij zastopajo parcelanti mnenje, da je izložitve mestne občine imeti samo stroške za napravo novih cest in napeljav, v teh sestah, dočim požanjejo oni sami ves dobiček pri odprodajanju parcel. To se ne-

zdrave razmere, ki utegnejo roditi dalekosežne posledice.

RAZŠIRITEV ELEKTRIČNE RAZSVETLJAVE IN VODOVODA.

Izpopolnitev električne razsvetljave na Barju je v polnem teku. Napeljava se bo po vsem Barju, tja do Rudnika. Do šole na Barju se izpelje visoka napetost. Tam bo stal tudi transformator za ves barjanski okraj. Tudi na Ježici in v Tomačevem se montirata transformatorski postaji, omrežje pa je že izgotovljeno v celotnem obsevu. V Simon Gregorčičevi ulici se bo namestila prostih napeljav položil podzemeljski kabel. V mnogih ulicah so bile montirane nove močnejše žarnice in obločnice. Sploh se jav na razsvetljavo izpopolnjuje po željah občinstva.

Na Barju se izpopolnjuje vodovod. Delo so bila zaradi dolgotrajnega deževja nekoliko ovirana. Izpeljan na bo v vodovod do Markarja in dalje v Črno vas. Vodovodne cevi se položijo tudi na Podmilščakovi cesti v Sp. Šiški.

RAZŠIRJENJE PLINOVE NAPELJAVE IN RAZSVETLJAVE.

V dosedani dobi delovanja občinskega sveta je plinarina izvršila oziroma pričela sledečimi deli:

Upravni svet plinarne je na predlog plinarne odbor položil plinskega voda v Škrabčevu in Ažetovo ulice iz ceste v Spodnji Rožnik. Z delom se je že pričelo in je položeno do danes ca dve tretjini voda t. j. 150 m. S tem vodom bo priključenih 12 vrt s skupno 25 gospodinjstvi.

Nujno je bilo delo na plinskem vodju v Gradišču, kjer so bili odeni za stranke na pravljeni iz stare tanke cevi kljub temu da je obstojala v načrtu nezarisana močna plinska cev. Omrežje na tej cesti se je torej temeljito popravilo.

Izpopolnila se je cestna razsvetljava 95 svetilk na cestah (Komenskega ulice, delo na Sv. Petra cesti, cela Dunajska cesta, Franciškanska ulica, del Gosposvetske ceste) se je modernizirala, montirale so se jačje boljše svetilke tako zvane »Einbaubrenner«. Skupno je teh svetilk 28 komadov, ki so vse opremljene s samoprižigalci, tako, da se prižigajo in ugašajo s poviškom pritiska plinu v plinarini. Izmenjava gorilcev se vrši postopoma po izrabi starih.

V mesecih januarju in februarju je bila poraba plina privatnih konzumentov za ca 10 odstotkov višja kot lansko leto.

Urediti se namerava plinski vod na Masarykovi cesti, južno cestišče. Vod, ki se bo položil, bo služil tudi za cestno razsvetljavo. Z delom se prične, čim bo vreme ugodnejše za polaganje cevi.

Položil se bo plinski vod v Groharjevi ulici in v Gorupovi ulici do Mirja in po Mirju do Bogoslovske ulice. Nadalje se bo leto položil vod pod trome na Dunajski cesti in po cesti za kurilnico južne železnice, ker bo kurilnica rabila mnogo plina za kovanje, kalenje in talenje in za opremo kopalnice in umivalnice. Položil se bo tudi vod za novo mestno hišo na Poljanskem nasipu od Kopitarjeve ulice.

Upravni odbor je nadalje sklenil, da se razsvetli s plinom: Erjavčeva cesta od Bleiweisove do prelaza, Gregorčičeva od Bleiweisove do Rozmanove vile, Masarykova cesta, južno cestišče.

Vsled tlakovanja spodnjega dela Resljeve ceste se bo moral ta vod pregledati in najbrže poglobiti.

Pri cestni razsvetljavi bo potrebno v teku poletja izmenjati strehe. Pri tej priliki se bo oblika strehe lahko izlepala in bo gradbeni urad izdelal načrt za novo obliko streh iz bakra.

Za vsa našeta dela (polaganje cevi) je v proračunu znesek Din 100.000. Morebitni preostanek se bo porabil za podaljšanje krožnega voda po Strelški ulici oziroma cesti za Gradom, da se sklene ta vod s šibkim vodom po Karlovski cesti.

Ako se bo tlakovala Vidovdanska cesta od St. Petra do Tabora, bo treba položiti nove cevi, ker so sedanje preozke in stare. V tovarni sami ne bo večjih izprememb, v kolikor ne bo šlo za čiščenje in opešanje prostorov in naprav.

Za vse dela je preskrbljeno v proračunu.

Za razsvetljavo Stritarjeve ulice je odobrenih in naročenih 25 močnih plinskih obločnic.

NOVE STANOVANJSKE HIŠE.

Kolonija novih stanovanjskih hiš za tobičarsko vojašnico je skoro gotova. Palača »Delavske zbornice« na Mikloševi cesti je preizmila pod streho in se sedaj nadaljuje zidarska dela pri poslopju tvornice na dvorišču, kakor tudi razna no tranja dela. Izvršuje se mizarska dela etc. Preliminirana vsota je bila določena na Din 6.800.000, v obsevu, kakor je bila prvo zaničljiva. Imelo bo to poslopje 32 stanovanj.

Pri zgradbi stanovanjskega bloka ob Poljanski cesti in Poljanskem nasipu se je v gradbenimi deli zopet pričelo. Izvršuje se betonski fundamenti po tvrdki ing. Duklić in drug ter po tvrdki Ljubljanski gradbeni družbi. Ta zgradba je preliminirana na 14.000.000.— Din. Dela pri tej zgradbi vira dejstvo da obližniskajo posojilo še ni vplačano. Za enkrat so ljubljanski denarni zavodi pristali na brezplačno razpečevanje obveznic posojila. Z denarjem, ki je bil na obliži razpisane posojila vplačan, pa je občina na koncu.

NOVE CESTE IN ULICE.

Nove komunikacije se napravljajo v raznih delih mesta:

a) V Sp. Šiški na bivšem Luckmannovem svetu ter okoli nove cerkve se delajo naslednje ulice: Dermotova, Černetova in ulica brez imena, ki teče paralelno s Podtimbarskega ulice.

b) Za Strojinski tovarni ulica v novi koloniji, ki še nima imena.

c) Ulice v novi mestni koloniji za topničarsko vojašnico.

d) Ulice ob novi koloniji v Kolesiji in sicer Gerbičeva ulica, Mencingerjeva ulica in ulica brez imena, ki vodi vzhodno kolonijo.

e) Grablovecva ulica v Vodmatu.

Skupna dolžina teh komunikacij, ki so v delu in ki se izvršujejo v lastni režiji, znaša 2 in pol km, ploskev pa okroglo 80.000 kvadratnih m.

Tekom zime so se izpopolnili stradoni na Barju, ki dobijo kot prvo podlago običajno golovski kamen, nato pa saviški gramoz. Poleg stradonov na Plovid se je v zadnjem času uredil tudi stradon ob Lahovem gradu. Skupno se je uredilo 4 km stradonov.

Poleg tega so se posipale ceste in ulice v vseh delih mesta. Ker material, ki je v Ljubljani za posipanje cest na razpolago, v mraznem času škrt prej propade kakor v gorkejšem, se redno ponavljajo pritožbe nad blatnimi cestami. Takih pritožb ne bo prej konec, dokler ne bodo vsaj glavne komunikacije tlakovane, na ostalih pa uporabljen odpornejši material, ki bi bil za seveda precej dražji z ozirom na dovoz železnico iz oddaljenejših krajev.

Razen svojih cest je morala mestna občina posipati tudi hodnike na erarskih cestiščih, čeprav niso njeni, da se je vsaj deloma omogočilo prebivalcem oddaljenejših predmestij nekoliko boljše dohod v mesto. Posipalnega materiala se je porabilo izredno dosti v zadnjih 2 in pol mesecih, kajti posulo se je v januarju 1928 1578.75 kubnih m, v februarju 1928 8064.76 kubnih metrov, meseca marca do danes ca 2800 kubnih metrov, v aprilu 1000 kubnih metrov. Skupaj ca 9000 kubnih metrov.

V istem času se je porabilo tudi samo 6000 kubnih metrov posipalnega materiala, torej letos 3000 kubnih metrov več. Glede tlakovanja na račun posojila ni za letošnje leto napravljen še nikak sklep občinskega sveta.

Ureditve hodnikov na glavnih tranzitnih žilah in preureditev Jurčičevega trga bi se naj izvršila (po osnutku proračuna za leto 1928) na račun rednega kredita. V počev bi prišle naslednje tranzitne komunikacije: Gosposvetska in Celovška cesta, Dunajska cesta, Tržaška cesta ter Dolenska in Izanška cesta.

Iz kaldrminskega fonda izvršuje mestni gradbeni urad v lastni režiji tlakovanje ostalega dela južnega cestišča na Masarykovi cesti, ki dobi tudi robnike na vseh otokih in obeh trotoarjih med Dunajsko in Resljevo cesto, nadalje južni del Resljeve ceste med Komenskega ulico in Majsmik mostom.

Ta dela je prevzela mestna občina s posojilom 6 odstotkov na službeni troškovnik, dokim so razni oponenti zahtevali doplačila. Za navedena dela ima mestna občina dovoljen kredit iz kaldrminskega fonda v višini 2.813.231.90 Din.

Priprava plana na Masarykovi cesti se je že pričela. Granitni material mora biti ves dobavljen do meseca julija tako, da bo tlakovanje izvršeno tekom avgusta 1928. Obenem se bodo na Masarykovi cesti jeseni na otokih nasadile tudi platane.

KANALIZACIJA.

Izvršujejo se naslednja dela:

1. Kanal v Povšetovi ulici in kanalizacija mestne pristave.
2. Regulacija Gradaščice nad Kolesijo proti Viču izvršuje Glavni odbor, mestna občina sodeluje pri nadzorstvu in prispeva k stroškom 22 odstotkov.
3. Kanalizacija Masarykove ceste na delu, ki se bo letos tlakoval. Glavni cestni zbiralnik na tej cesti ima izvršiti Direkcija tržav železnice.
4. Čiščenje raznih kanalov.
5. Popravila kanala na Bleiweisovi cesti.

Projektila so se nadalje večja dela pri regulaciji Gradaščice od novega Zalokarjevega jezua v Trnovem pa do kolena na podaljšani Gorupovi ulici ter naprava raznih mostičkov na Barju, ki so sedaj leseni in zahtevajo vsako leto toliko popravil, da se jih mora nadomestiti z betonskimi. Projektirana je naprava raznih kanalov, katerih izvršitev je odvisna deloma od odobrenega proračuna za l. 1928., ali pa od posebnega posojila.

MESTNI POGREBNI ZAVOD.

Adaptacije stare Zidanove hiše na Ambrözevem trgu so skoro dogotovljene, vendar čaka še izvršitev zgradba nove remize ob Poljanski cesti, tako da bo tudi v kratkem času mestni pogrebni zavod v novem

poslopju tako urejen in nastanjen, kakor so se morale z ozirom na staro hišo te adaptacije najugodnejše rešiti.

RAZNA MANJŠA DELA.

se izvršujejo na Ljubljanskem gradu in sicer popravila oken, vrat ter druge potrebne malenkosti. Ob ugodnem vremenu se prično izvrševati razne adaptacije po mestnih vojašnicah, kakor tudi po mestnih šolah. To pa le v okviru odobrenih kreditov.

Gospodarstvo

Naša trgovina s Češkoslovaško

Prešli smo »Mesečni pregled zunanje trgovine češkoslovaške republike v marcu«, iz katerega posnemamo podatke o češkoslovaškem uvozu iz Jugoslavije in našem izvozu iz Češkoslovaške.

Češkoslovaška je uvozila v marcu iz Jugoslavije 18.722 ton in 11.372 komadov blaga v vrednosti 34.945.000 Kč. Od 1. januarja do 31. marca je uvozila 44.645 ton in 30.637 komadov v vrednosti 96.500.000 Kč. Največ je uvozila v marcu žive in zaklane živine in sicer za 9 mil. 627.000 Kč. Na drugem mestu so živalski produkti v vrednosti 5.125.000 Kč, na tretjem tobak s 4 mil. 620.000 Kč, na četrtem kemične pomožne snovi in kemični produkti s 4.466.000 Kč, na petem žito, mast, strošje, moka in mlevski izdelki z 2 mil. 300.000 Kč, na šestem mineralije z 1.413.000 Kč.

Izvoz Češkoslovaške v Jugoslavijo je znašal v marcu 15.021 ton in 39.070 komadov v vrednosti 90.504.000 Kč, od 1. januarja do 31. marca pa 33.214 ton in 105.495 komadov v vrednosti 230.704.000 Kč. Največ je izvozila Češkoslovaška v marcu v Jugoslavijo bombazevine in bombazevinastih izdelkov, in sicer za 36.074.000 Kč. Na drugem mestu je volna in volneno blago s 14.007.000 Kč, na tretjem železo in železarski izdelki z 11.745.000 Kč, na četrtem lan, konoplja, juta in izdelki iz teh predilnih snovi s 4.473.000 Kč, na petem usnje in usnjeni izdelki s 3.769.000 Kč.

Razlika med našim uvozom na Češkoslovaško in češkoslovaškim izvozom v Jugoslavijo je od meseca do meseca večja. Dostaj je bil češkoslovaški izvoz v našo državo navadno za 90 do 100 odstotkov večji od uvoza iz naše države, v marcu je pa dosegla ta razlika malone 150 odstotkov. Iz tega sledi, da bo treba posvetiti večjo pozornost gospodarskemu zblizanju med obema državama, nego političnim in kulturnim stikom, ki so v takih razmerah brez praktičnega pomena.

Po izpitu.

— Povejte nam zdaj, kakšen je nauk bajke o vrani in lisici. Kdo je nasel? — To ni jasno. Morda je naselja lisica če ni hotela jesti sira.

Sledeče srečke V. razreda

državne razredne loterije, ki jih je prodala

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19, so bile izžrebane dne 9. maja in sicer so zadele:

Po Din 1500 št. 15.420, 30.950, 7672, 58.331, 70.205, 70.284, 82.890, 109.735, 84.513

Po Din 500.—: št. 14.146, 100.745, 100.714, 5.793, 15.500, 30.923, 30.999, 53.486, 66.657, 91.763, 115.619, 115.642, 115.620, 7.575, 7.618, 7.693, 22.522, 22.557, 46.046, 46.004, 46.141, 58.218, 70.246, 70.258, 70.389, 95.487, 95.428, 99.729, 99.725, 99.772, 99.869, 99.899, 109.879, 120.282, 120.268, 120.205, 76.706, 78.783, 78.723, 78.705, 103.104, 103.109, 103.185, 10.847, 10.801, 10.926, 10.914, 34.662, 34.754, 34.724, 34.780, 47.373, 47.393, 60.178, 84.521, 84.542, 84.568, 84.574, 84.684, 84.613, 84.614, 84.670, 84.681, 97.472, 97.406, 97.484, 108.156, 108.117, 108.105, 108.242, 108.300, 123.833, 10.840.

Kdor želi nadalje igrati na visoke dobitke, naj nam na takoj javi, da mu prihranimo neizžrebane srečke. Izžrebane srečke naj se pošiljajo obenem na naslov:

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19

Otvoritev slaščičarne v Wolfovi ul. (prejšnja mesarija Marčan)

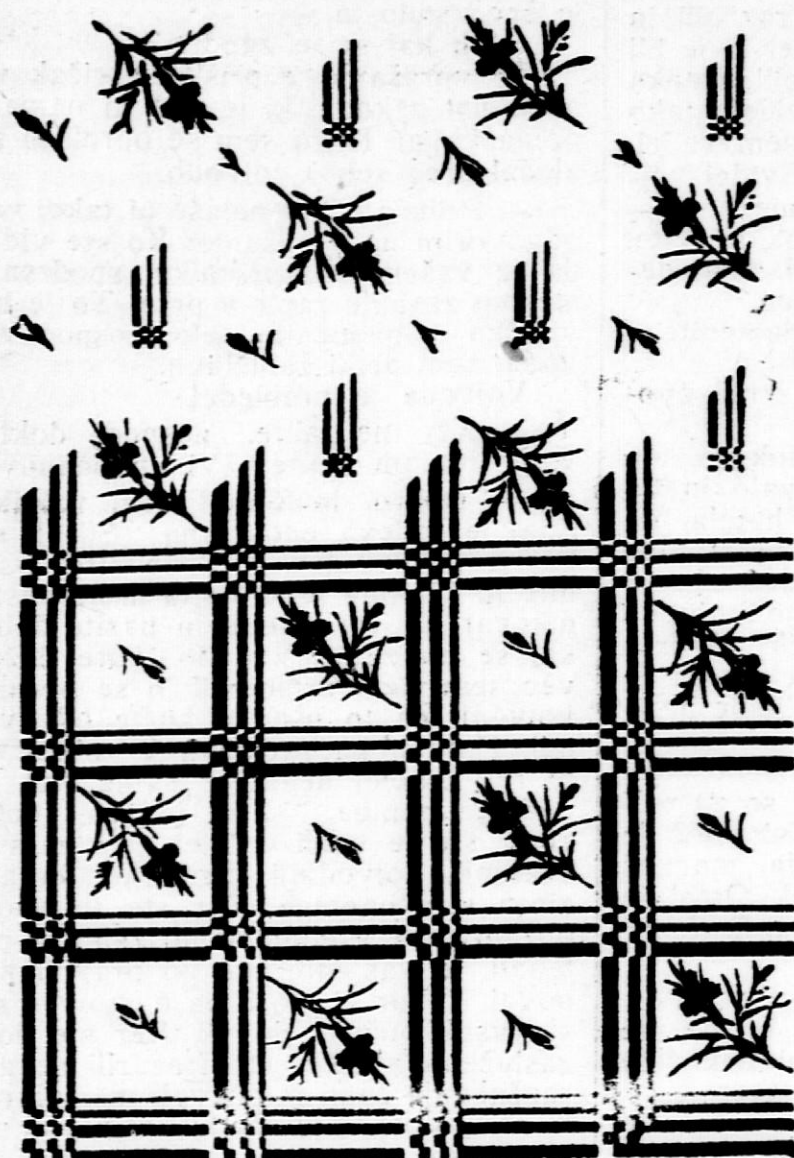
Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril lastno slaščičarno

in se priporočam za obilen obisk.

ADOLF PELČAN, slaščičar, Ljubljana.

Hektografični aparati, zviti, masa, hektografični trakovi vedno in najceneje v zalogi pri Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 6 | tel. 2980

Za Dečvo



Prvi odločilni nageljnovo vijoličasti dečvin vzorec.

Ivan Zakotnik mestni tesarski mojster, Ljubljana, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrejša za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. — Stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov. PARNI ZAGA. 16 L TOVARNA FURNIRJA.

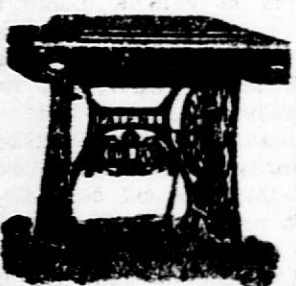


Zastore, posteljna pregrinjala perilo, monograme, obleke I. dr. veze najfinije in najceneje:

Matek & Mikeš Ljubljana, Da Imatinova ulica 13

Entljanje, azuriranje, predtiskanje ženskih ročnih del za trgovino, šolo in dom.

Spominjajte se Tabora!



Šivalni stroji

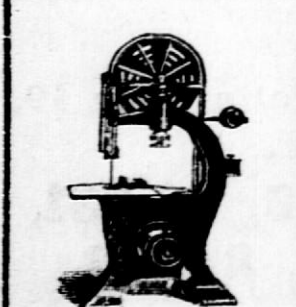
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne — 15 letna garancija — Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno. PISALNI STROJI «ADLER» — KOLESA iz prvih tovarn, «Dürkopp», «Sytia», «Waffrad» (orožno kolo) — PLETILNI STROJ, ki vedno v zalogi — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke. — Ceniki franco in zastoj.

IVAN JAX i SIN LJUBLJANA, Gospodarska 2

Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače

Knjiga krojaštva

za samouke o prirojanju moških oblačil **A. KUNC**, Ljubljana, Gosposka ulica 7 Zahtevajte opis knjige!



2 leti kredita!

VSEH VRST mizarški in kolarški stroji posamezni in univerzalni s vgrajenimi motorji ali brez ožilja

Polnojemniki

Welker Werke I. Wachstein, Wien X/II, LAXENBURGERSTRASSE 12



15 letna garancija

Od dobitih se najboljši **šivalni stroji KOLESA** znamke **GRITZNER in Adler** za dom, obrt in industrijo — Istopam švicarski pletilni STROJ DUBIED Samo pri **JOSIP PETELINCU** Tudi na obroke. **LJUBLJANA** blizu Prešernovega spomenika ob vodi Pouk v voženju brezplačen Cene nizke

Moško kolo

skoraj novo, prodam za 1300 Din. Ponudbe na upravo «Slov. Nar.» pod «Kolo 931».

Svetiljko

(petrolejko), višičo, za spalnico ali jedilno sobo, skoro novo, ugodno prodam. — Ogleda se lahko Rožna dolina cesta VI. št. 4/I.

Opremljeno sobo

zračno, s posebnim vvhodom in električno razsvetljavo, išče samostojna gospa za takoj v centru mesta. Ponudbe na upravo «Slov. Naroda» pod «Lepa soba 897».

Uradnik

zmožen knjigovodstva in vsega pisarniškega dela, z dveletno prakso, želi premeniti sedanje mesto. Dopolni na upravo lista pod «Junj» — 899».

Sobarica

z večletno službo, zmožna slov. in nemškega jezika, išče službo v večjem hotelu v Dalmaciji, ob morju. Nastopi lahko 15. maja. Ponudbe na upravo lista pod «Sobarica» 907».

Zimsko suknjo

črno, ugodno prodam. Ponudbe pod «Suknja 917» na upravo «Slov. Naroda».

Hišo

s 3 stanovanji in lokalom takoj kupim v Ljubljani. Posredovalci izključeni. Dopolni na upravo «Slov. Naroda» pod «Prometni kraj 919».

Nemščino

in francoščino poučuje učiteljica. Konverzacija tudi na sprehodih. Ponudbe pod «Perfektna» na upr. «Slov. Naroda».

Krasni vzorci

damskega perila na ogled. Stara pot št. 1. l. vr. 2. poleg Leonišča, ob nedeljah in praznikih, ob delavnikih od 7—8 zvečer.

Posteljo

z žičnatim vložkom, nočno omaro, toaletno mizo, karnise itd., ugodno prodam. Gledališka ulica 10, I. n., desno, vsak dan od 1—pol 3. pop.

Kupim

VRTNO GARNITURO, dobro ohranjeno, leseno z železnimi podstavkom. Ponudbe na poštini predal 118 945

Ivan Genussi

pleskarstvo in ličarstvo

Igriška ulica 10

Za delo se jamči. — Cene nizke! 59-T

Urarski pomočnik

z orodjem, dobra moč, se sprejme. Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9. 911

Pianino

skoro nov, zaradi pomanjkanja prostora takoj prodam ali dam v najem, tudi ga dam na razpolago za učenje na ure. Anton Mayer, Ahacova 5. 942

Sostanovalko

k boljši gospodini sprejem na stanovanje in hrano event. tudi brez hrane. Naslov v upravi «Slov. Naroda».

G. Flux,

Gospodinja ulica 4, I., strokovna posredovalnica boljših služb, čez 35 let obstoječa, priporoča in posreduje samo boljše osebe vsake vrste za tu in izven Ljubljane. Priložite znamke! 935

KLIŠEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-TIPIJE, IZDELUJE PO PREDLOŽENIH RISBAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS 21

Brez posebnega naznanila



Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod

Naš nad vse ljubljani soprog, predobri oče, ded, brat, stric, tast in svak, gospod

Simon Vrhunec policijski nadzornik v p.

je danes, dne 12. t. m. ob 7. uri zjutraj po kratki in mučni bolezni za vedno zatisnil svoje blage oči.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v ponedeljek, dne 14. maja 1928 ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Vrlemu možu in vzor očetu ohranimo trajen spomin!

V Ljubljani, dne 12. maja 1928.

MARIJA VRHUNEC, soproga, DR. VINKO VRHUNEC, sin — v imenu vseh ostalih sorodnikov.

Flobert-puške

Lovske puške, browninge, pištole za straženje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribskih potrebščin ter umetnih oženj.

F. K. Kaiser, puškar, Ljubljana.

Selenburgova ulica št. 6.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi nitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno. 51/T



ZELO ZNIZANE CENE!

Dvokolesa, novi modeli 1928, motocikli, otroški in igračni vozički, najnovejši šivalni stroji in uvertmatiče Michelin. Poseben odidek za popolno opremo, enajstiranje in opremljanje dvokoles in otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. — Ilustrovani ceniki franco

TRIBUNA, F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4.

Pozor!

TRGOVCI!

Pozor!

Radi pomanjkanja trgovskih prostorov sem primoran opustiti delo svoje bogato zalogo raznega GALANTERJSKEGA IN KRATKEGA BLAGA NA DEBELO, vsled tega ODPRODAJAM razno blago po ZNIZANIH cenah.

OSVALD DOBEIC

veletrgovina galanterije in pletenih, LJUBLJANA, Pred Škottijo št. 15. Ne zamudite prilike!

OTVORITEV TRGOVINE

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem dne 8. maja prevzel in na novo preuredil že dolgo znano trgovino z mešanim blagom v hiši g. Seidl (PREJE J. SIMONČIČ)

Celovška cesta 63.

Trgovino sem založil s svežim in prvovrstnim blagom tako, da lahko vsakega cenj. odjemalca najsolidneje in točno postrežem.

Blago bom na željo dostavil na dom.

Za cenjeno naklonjenost in obilen obisk se najljubše priporočam

HINKO REBOLJ,

trgovina z mešanim blagom.

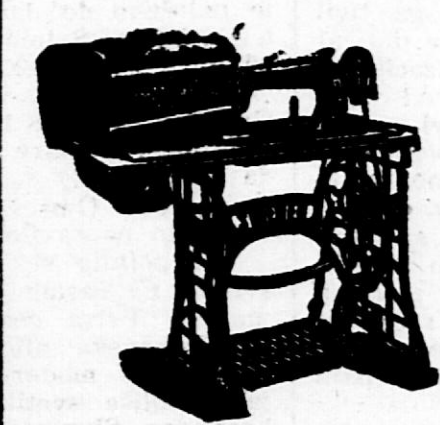
Mnogim še ni znano,

da želodčne in črevesne bolezni, glavobol, nervozo, pomanjkanje spanja, slab tek, zlato žilo povzroča slaba prebava, katero najučinkovitejše odpravi znani eliksir «FIGOL». Priporočite se tudi vi, da preizkusite zdravilna specialiteta «FIGOL» eliksir uredi prebavo in vam vrne zdravje. «FIGOL» izdeluje in razpošilja po pošti proti povzetju — navodili uporabe lekarne

DR. Z. SEMELIČ, DUBROVNIK 2

Preizkusna steklenica z omotom in poštino 40.— Din Originalni zabojček s 3 steklenicami 105 Din, z 8 steklenicami na 245 Din.

Številne zahvalnice o uspešnem delovanju «Figola» dosejajo dnevno.



Za dom!

za šivanje, krojače, čevljarje itd.

STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entla (obšiva), veze (šitka), krpa perilo in nogavice. Brez vsakega preminjanja plošč in drugo je stroj v minuti pripravljen ali za vezenje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje. — Poleg vseh prednosti, ki jih zavzema šivalni stroj STOEWER, je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in ogledite si to izrednost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Selenburgova 6, I.

- Najboljši brnski blagovi! -

Zajamčeno čistovolnene

moške in damske blagove

— zadnjih novosti —

za pomladno in letno sezijo

razpošilja najbolj renomirana

zaloga tvornice sukna

SIEGEL - IMHOF, — BRNO

Palackého tr. 12, Češkoslovačka

Največja izbira — Najnižje tvorniške cene

Najsolidnejša izvršitev vseh naročil

Na zahtevo vzorci zastoj in poštne pre